

STATENS PENSJONSFOND UTLAND

ÅRSRAPPORT 2016

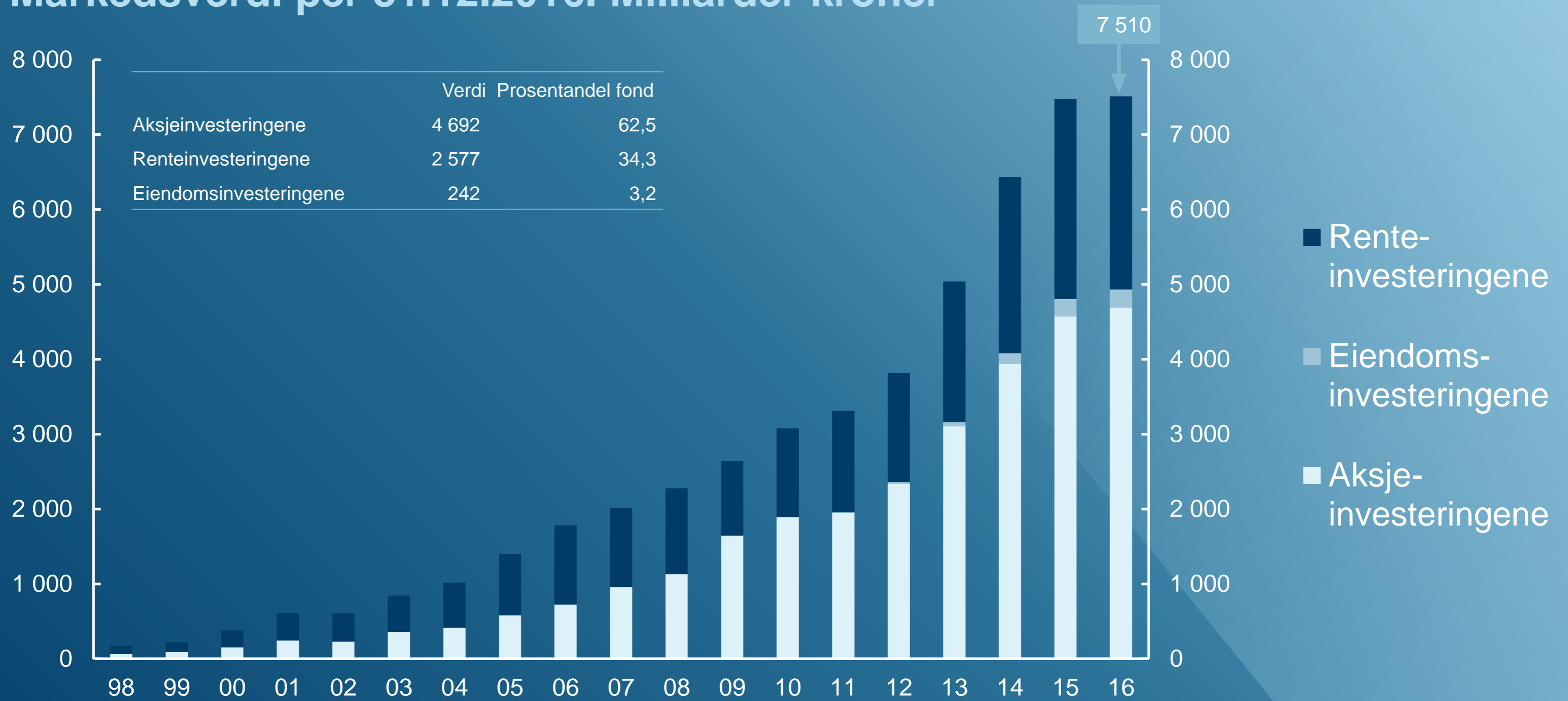
PRESSEKONFERANSE
OSLO, 28. FEBRUAR 2017

Hovedpunkter

- Avkastningen var 6,9 prosent i 2016
  - Aksjeinvesteringene 8,7 prosent
  - Renteinvesteringene 4,3 prosent
  - Eiendomsinvesteringene 0,8 prosent

- Avkastningen for aksje- og renteinvesteringene var 0,15 prosentpoeng høyere enn avkastningen på referanseindeksen

- Markedsverdien av fondet steg med 35 milliarder kroner til 7 510 milliarder kroner

- Ved utgangen av året var aktivaforordelingen
  - Aksjeinvesteringene 62,5 prosent
  - Renteinvesteringene 34,3 prosent
  - Eiendomsinvesteringene 3,2 prosent

7 510 milliarder kroner i fondet

Markedsverdi per 31.12.2016. Milliarder kroner

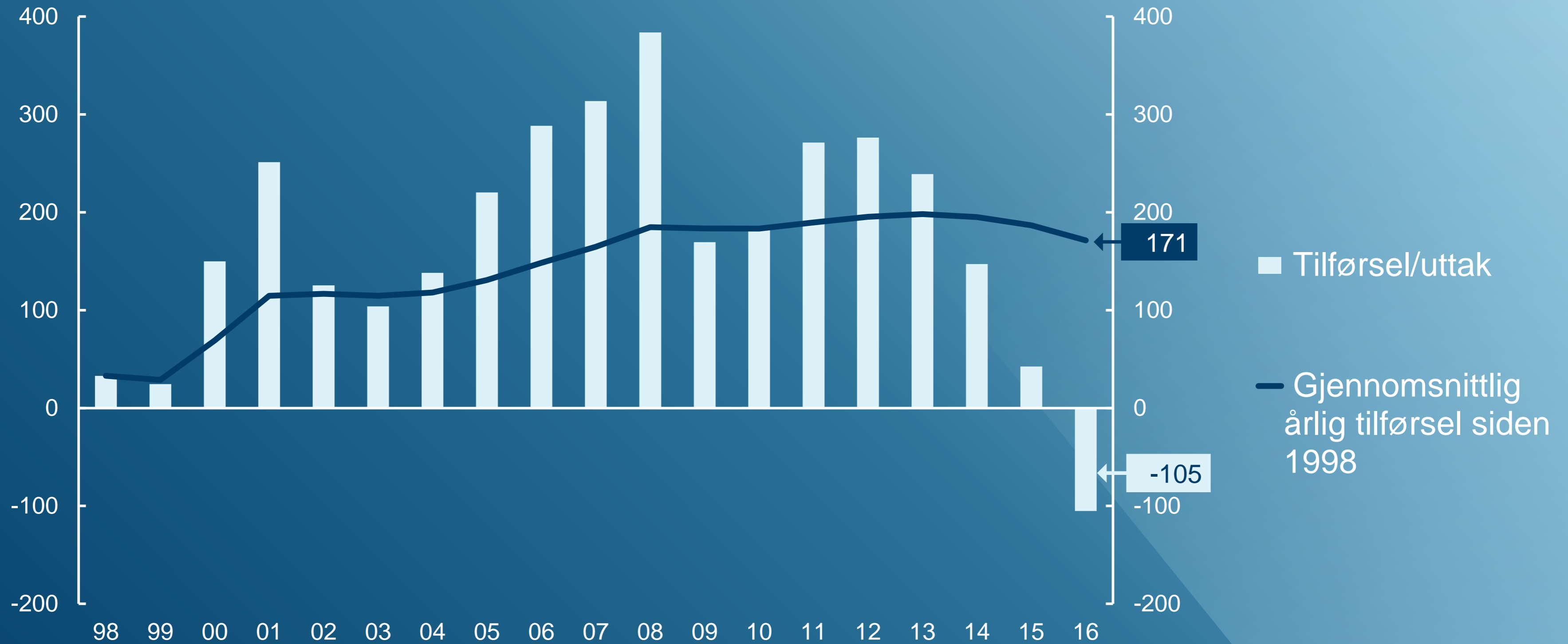

Kilde: Norges Bank Investment Management

Første år med uttak

Milliarder kroner

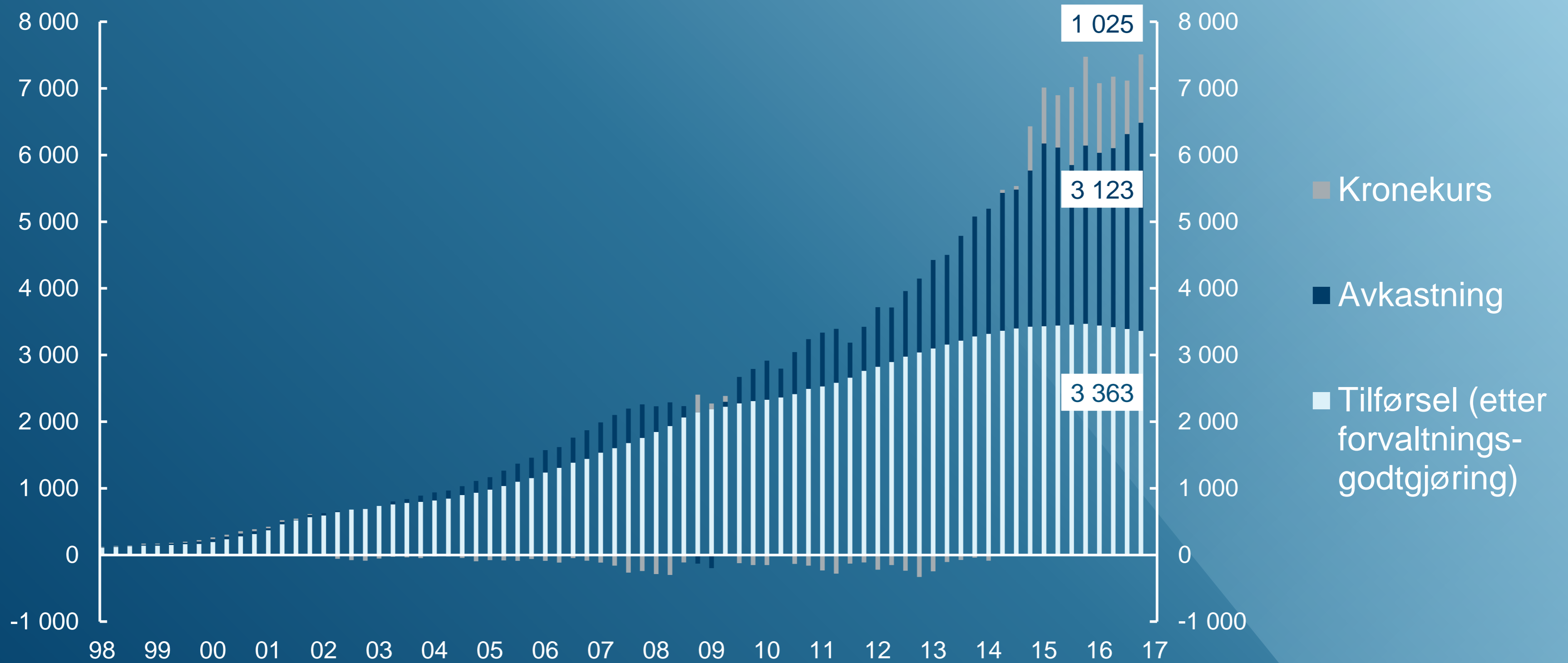

Kilde: Norges Bank Investment Management

3 123 milliarder kroner i avkastning

Akkumulert markedsverdi per 31.12.2016. Milliarder kroner

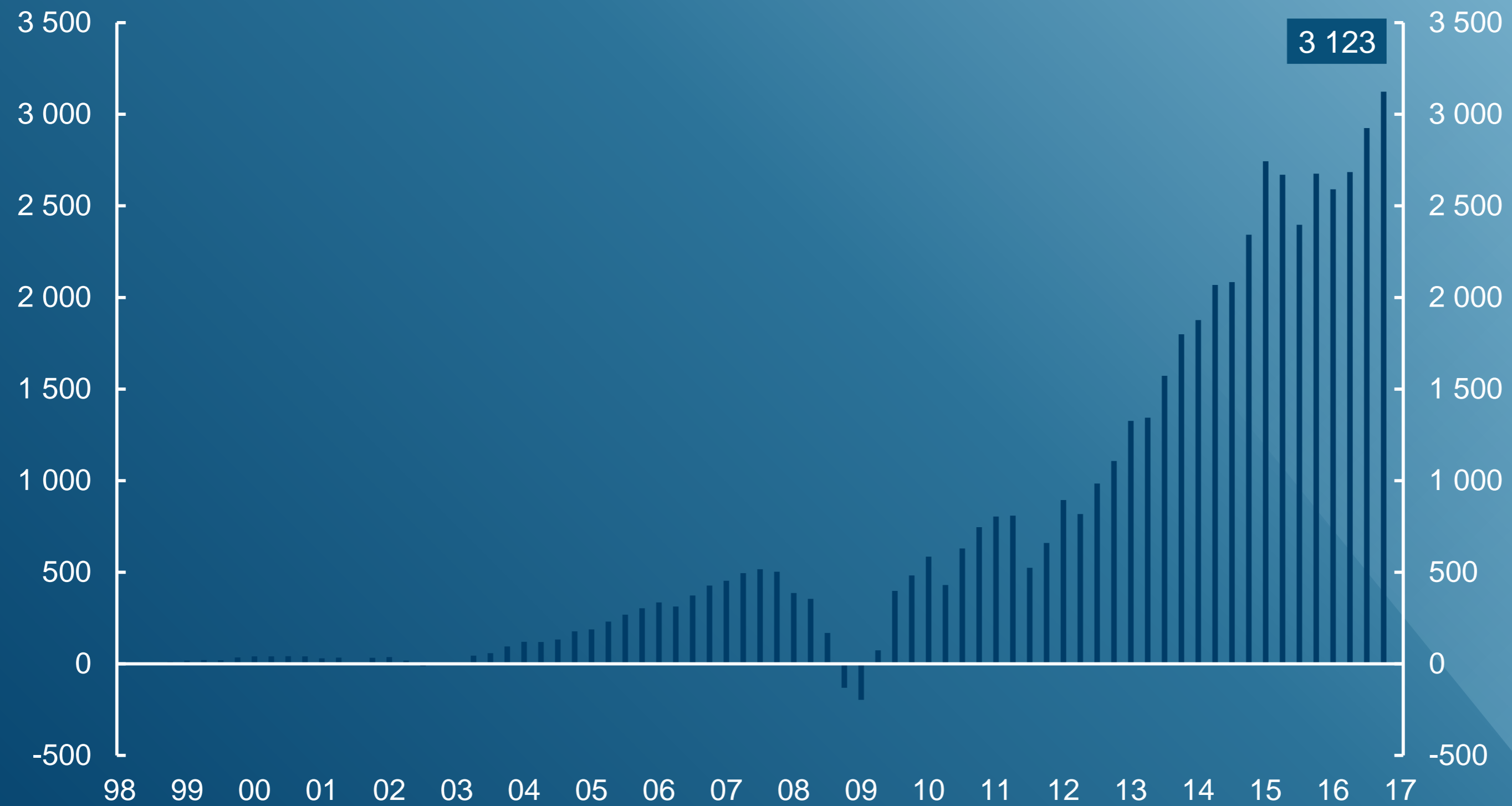

Kilde: Norges Bank Investment Management

4 av 5 kroner i avkastning siste fem år

Akkumulert avkastning per 31.12.2016. Milliarder kroner

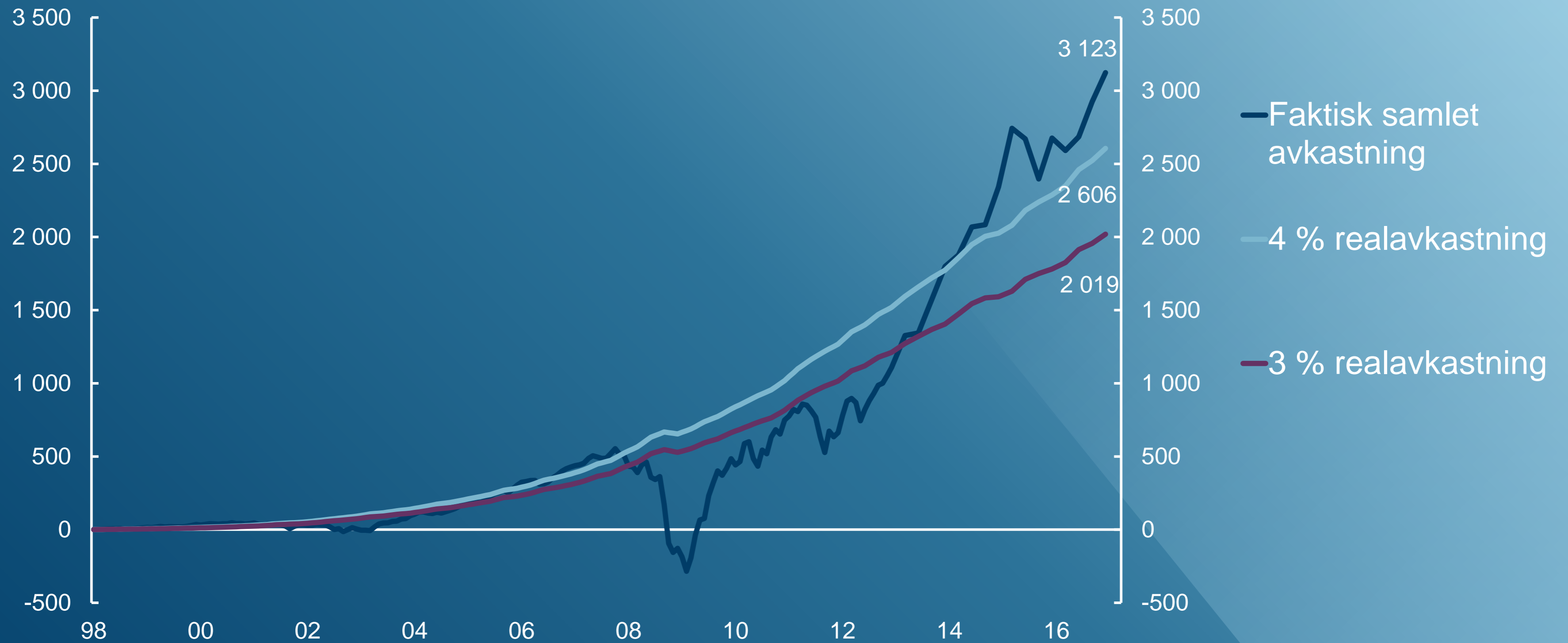

Kilde: Norges Bank Investment Management

Samlet avkastning

Milliarder kroner

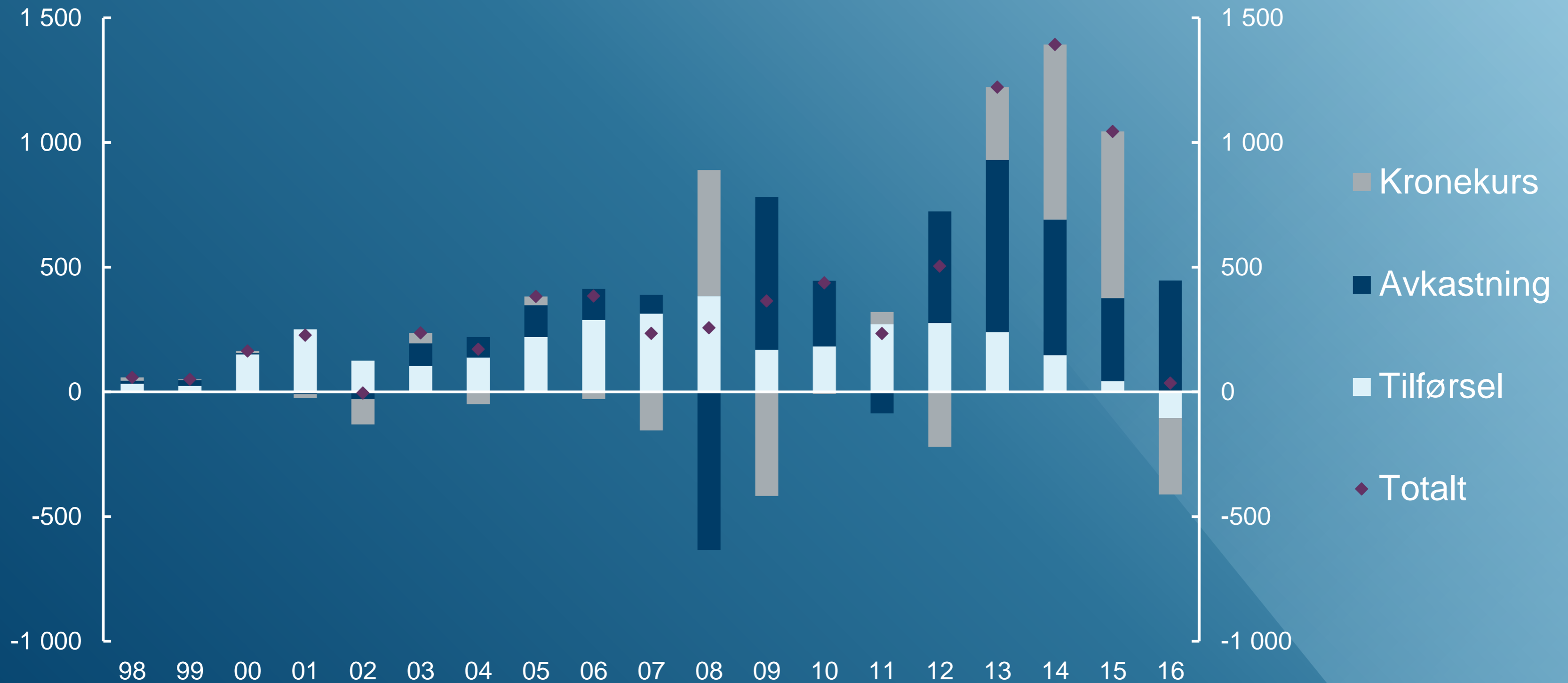

Kilde: Norges Bank Investment Management

Styrket krone reduserte markedsverdien

Årlig endring i markedsverdi. Milliarder kroner

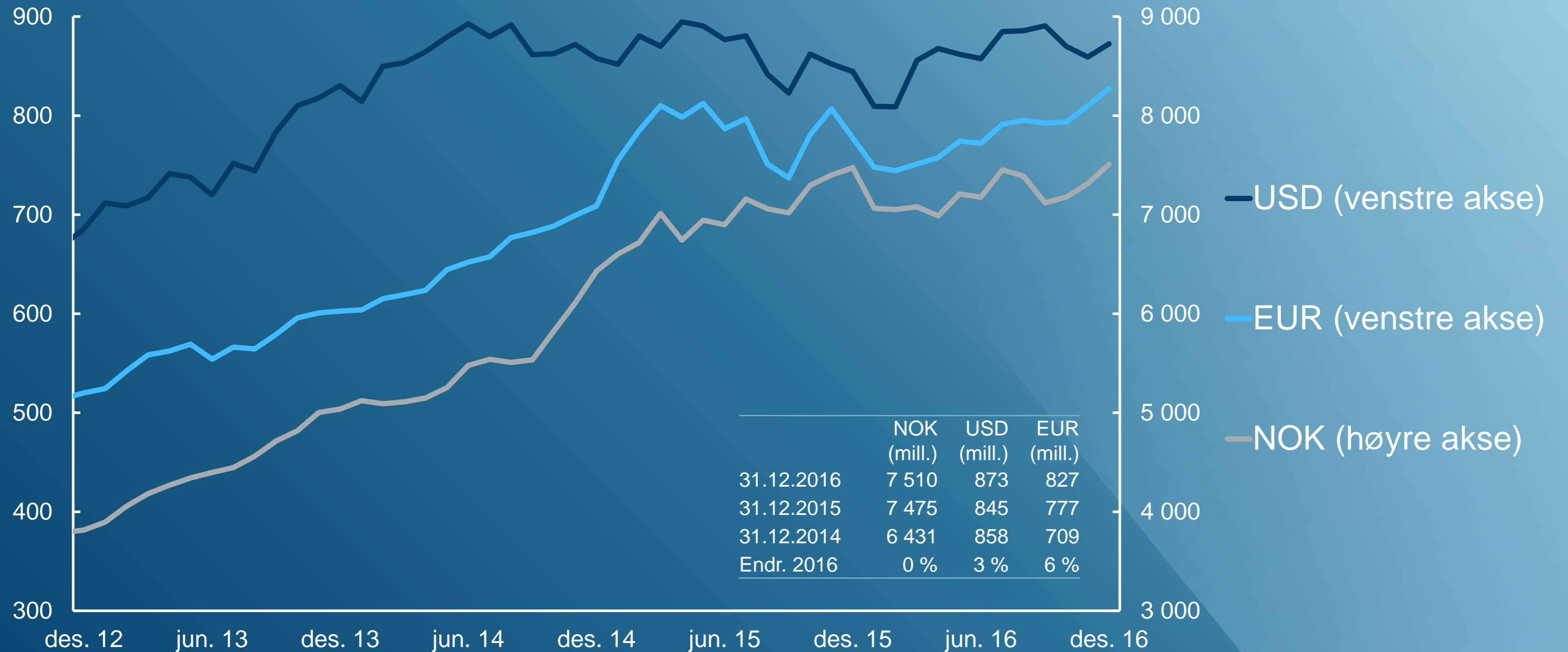

Kilde: Norges Bank Investment Management

Endring i markedsverdi i ulike valuta

NOK, USD og EUR. Milliarder valutaenheter

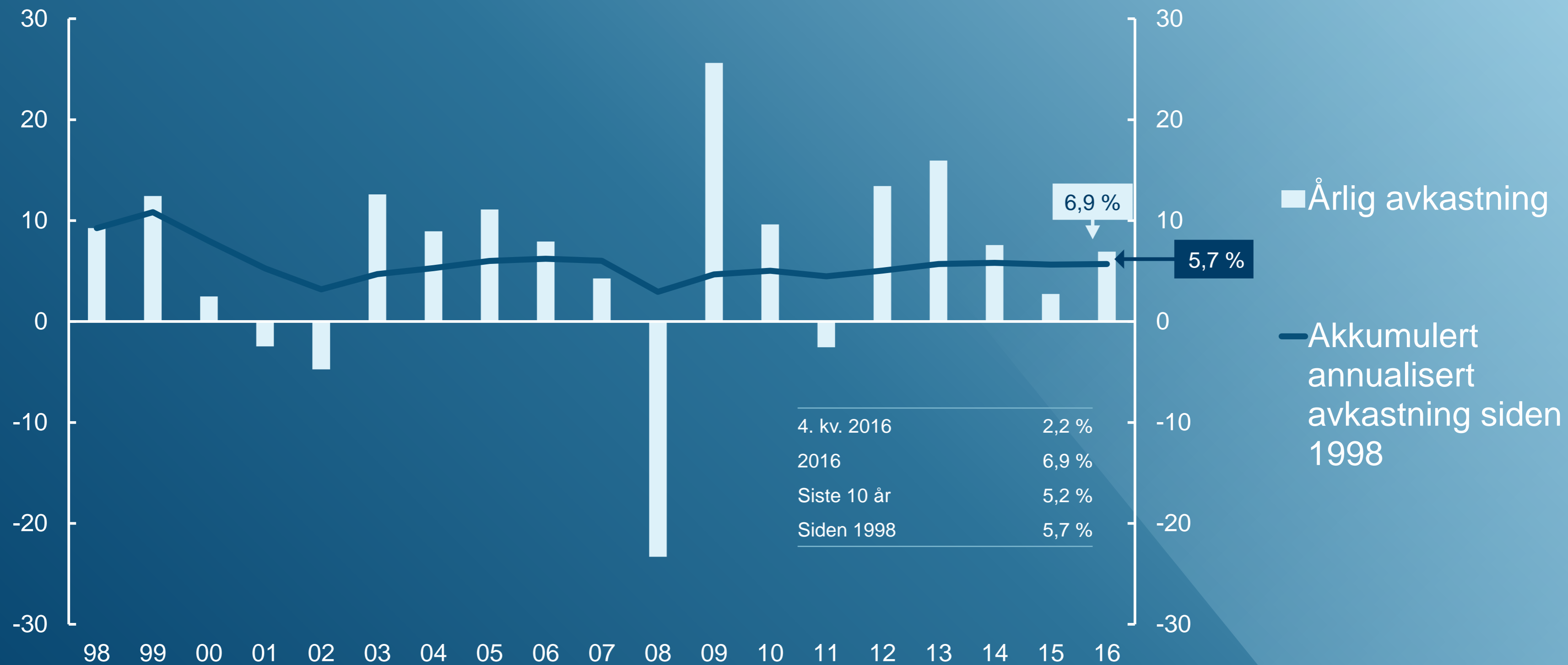

Kilde: Norges Bank Investment Management

6,9 prosent i avkastning

Fondets årlige avkastning. Prosent

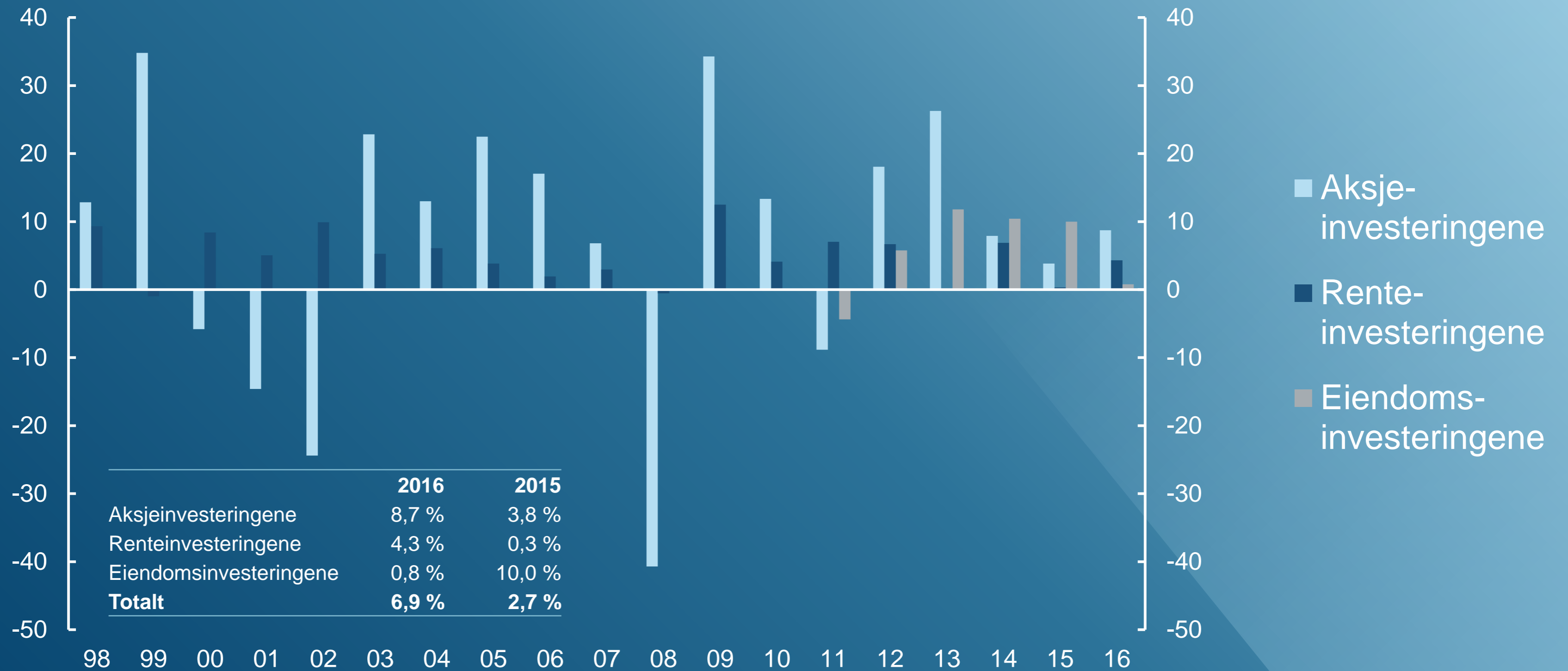

Kilde: Norges Bank Investment Management

Positiv avkastning for alle aktivaklasser

Målt i fondets valutakurv. Prosent

Kilde: Norges Bank Investment Management

God avkastning for fondet

Nøkkeltall målt i valutakurven. Annualisert. Prosent

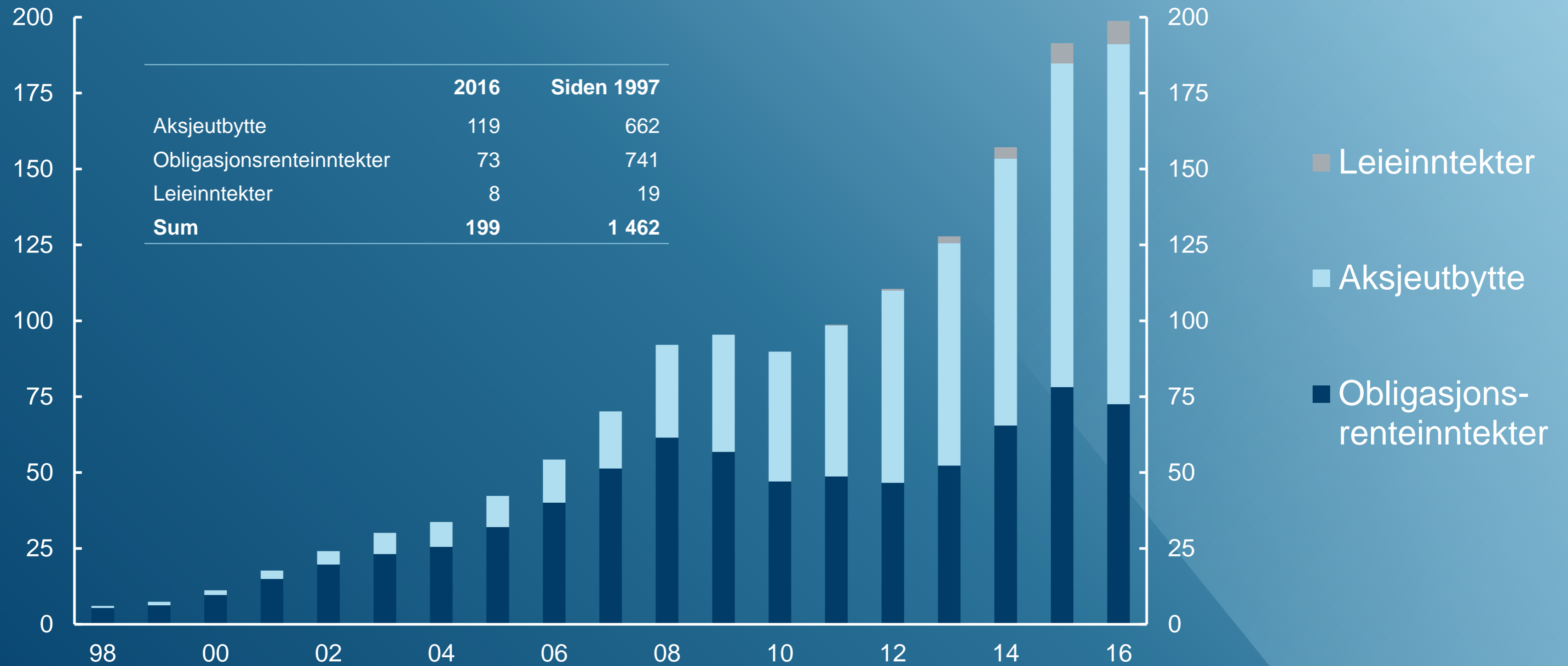
	2016	Siste 5 år	Siste 10 år	Siden 1.1.1998
Fondets avkastning	6,92	9,22	5,25	5,70
Årlig prisvekst	1,52	1,31	1,77	1,76
Årlige forvaltningskostnader	0,05	0,06	0,08	0,09
Årlig netto realavkastning	5,27	7,74	3,33	3,79

Kilde: Norges Bank Investment Management

199 milliarder i løpende inntekter i 2016

Fondets inntekter. Regnskapsført. Årlig. Milliarder kroner

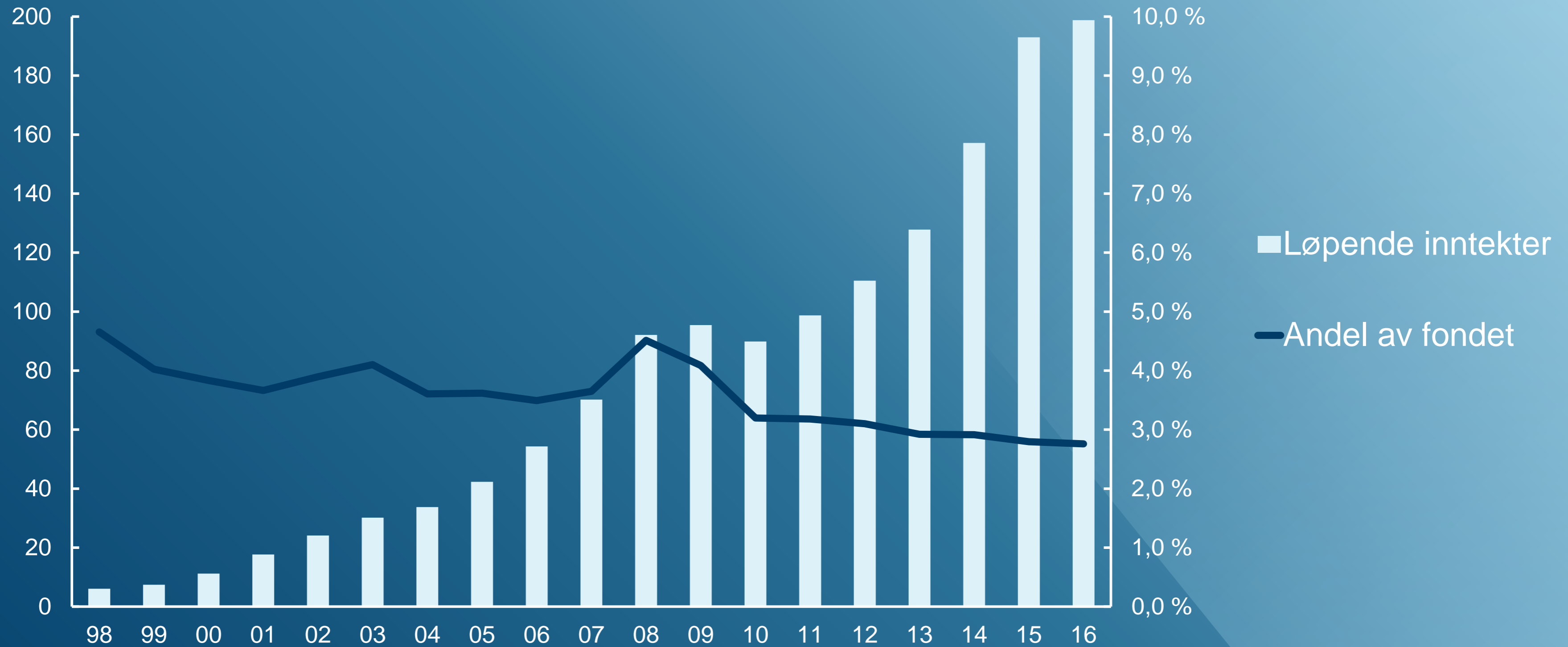

Kilde: Norges Bank Investment Management

Løpende inntekter og andel av fondets verdi

Milliarder kroner (venstre akse) og prosent av fondet (høyre akse)

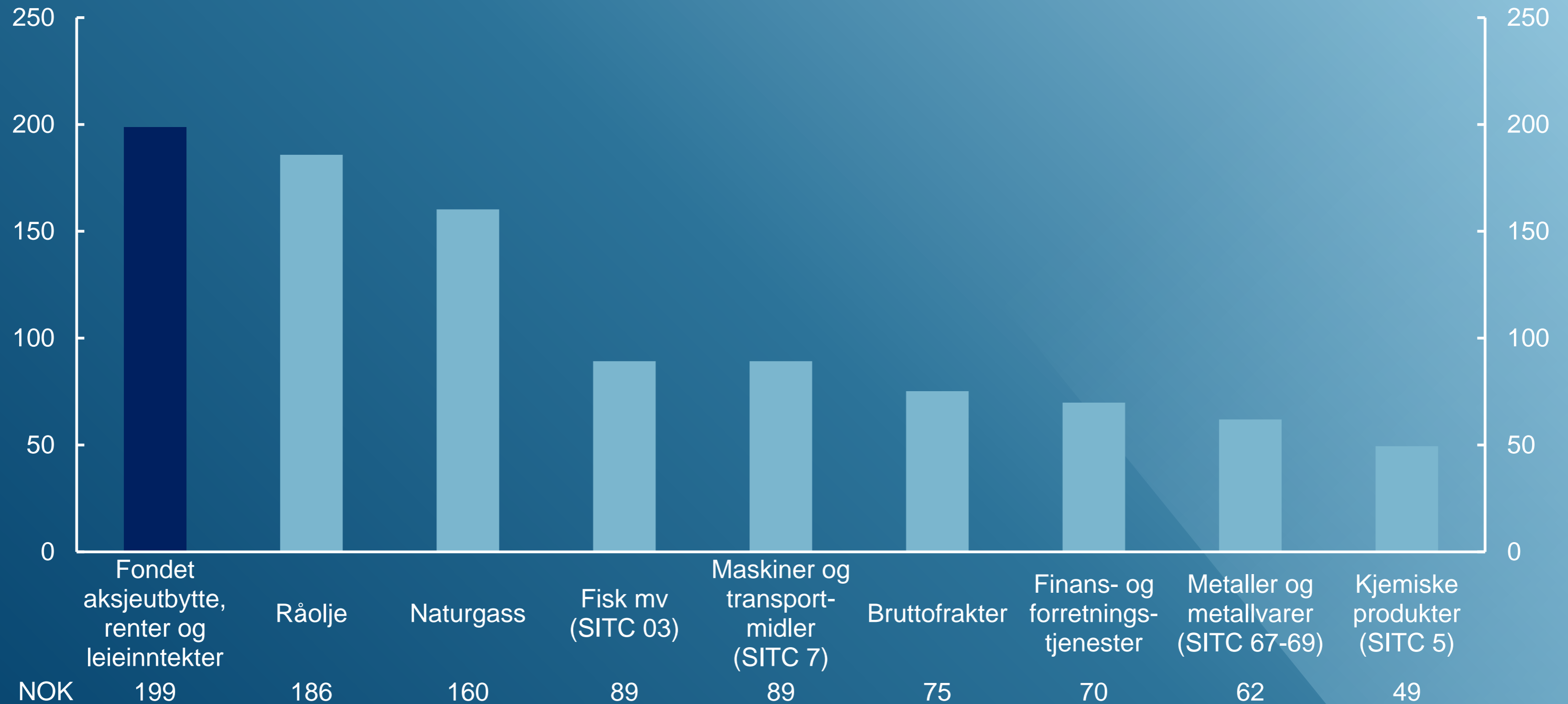

Kilde: Norges Bank Investment Management

Utenriksregnskapet og SPU

Norske utenriksregnskap. Eksport 2016.*) Milliarder kroner

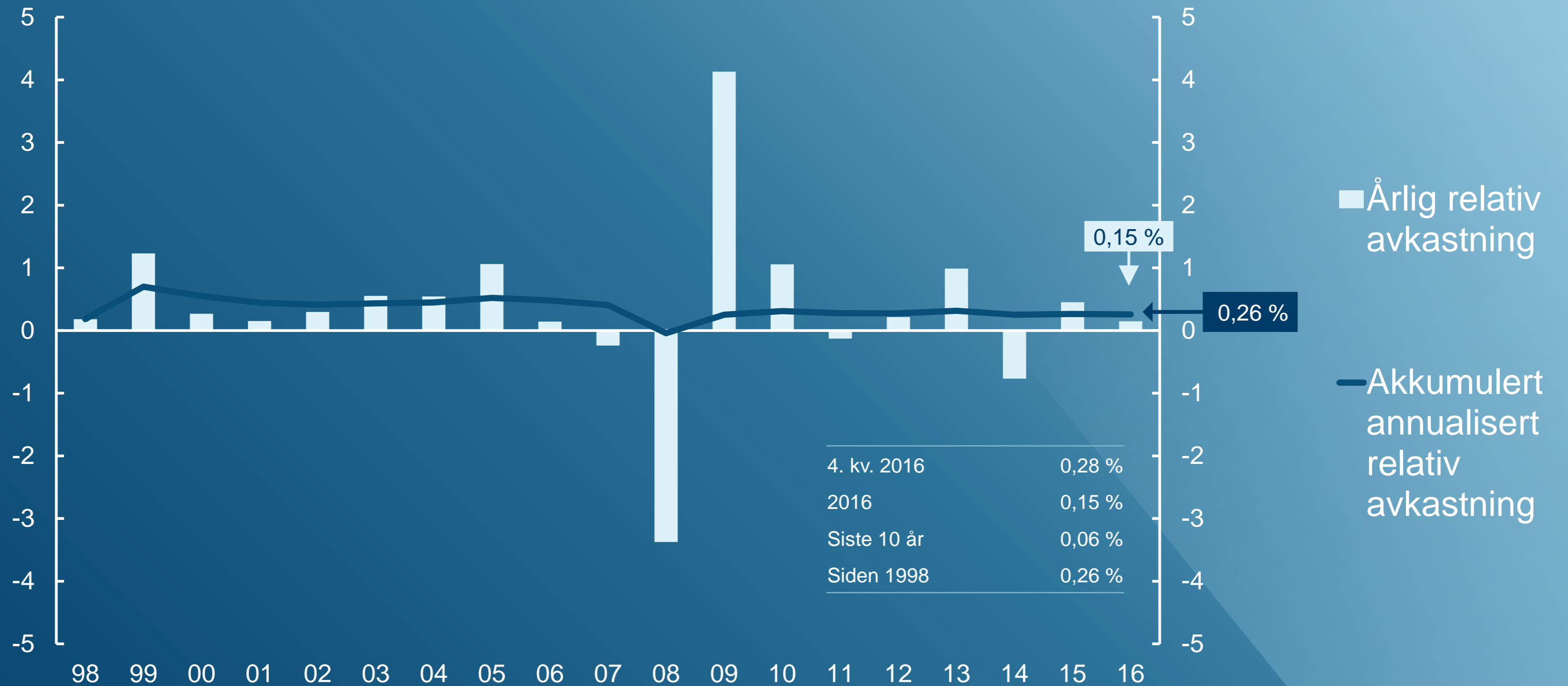
* Eksport av tjenester 4. kv. 2015- 3. kv. 2016

Kilde: SSB, Norges Bank Investment Management

Positiv relativ avkastning

Fondets årlige relative avkastning. Prosentpoeng

Kilde: Norges Bank Investment Management

Investeringsstrategienes relative avkastning 2016. Bidrag. Prosentpoeng

Strategi	Aksjer	Renter	På tvers av aktivaklasser	Totalt
Allokering	-0,04	-0,04	-0,02	-0,10
Verdipapirseleksjon	-0,02	-0,03		-0,06
Markedseksposering	0,16	0,13	0,02	0,31
Totalt	0,10	0,05	0,00	0,15

Kilde: Norges Bank Investment Management

Investeringsstrategienes relative avkastning 2013-2016. Bidrag. Annualisert. Prosentpoeng

Strategi	Aksjer	Renter	På tvers av aktivaklasser	Totalt
Allokering	-0,03	-0,14	0,04	-0,13
Verdipapirseleksjon	0,07	0,00		0,07
Markedseksposering	0,17	0,08	0,00	0,25
Totalt	0,21	-0,06	0,04	0,20

Kilde: Norges Bank Investment Management

Investeringsstrategienes relative volatilitet

31.12.2016. Hver strategi målt for seg. Basispunkter

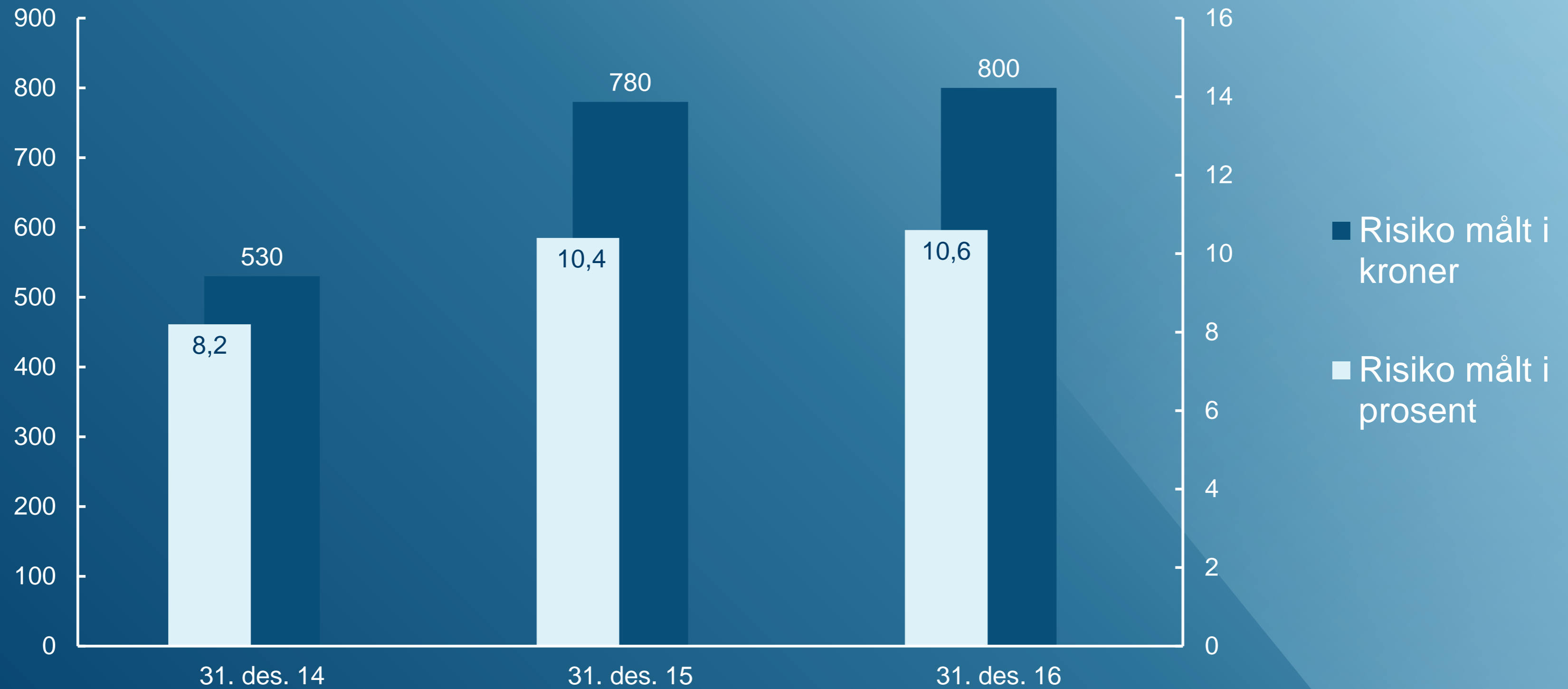
Strategi	Aksjer	Renter	På tvers av aktivaklasser	Totalt
Allokering	16	13	1	18
Verdipapirseleksjon	17	3		17
Markedseksposering	6	5	3	7
Totalt	24	16	4	28

Kilde: Norges Bank Investment Management

Stort fond kan gi store verdisvingninger

Forventet volatilitet. Milliarder kroner (venstre akse) og prosent (høyre akse)

Kilde: Norges Bank Investment Management

Stort fond kan gi store verdissingninger

Milliarder kroner (venstre akse) og prosent (høyre akse)

Kilde: Norges Bank Investment Management

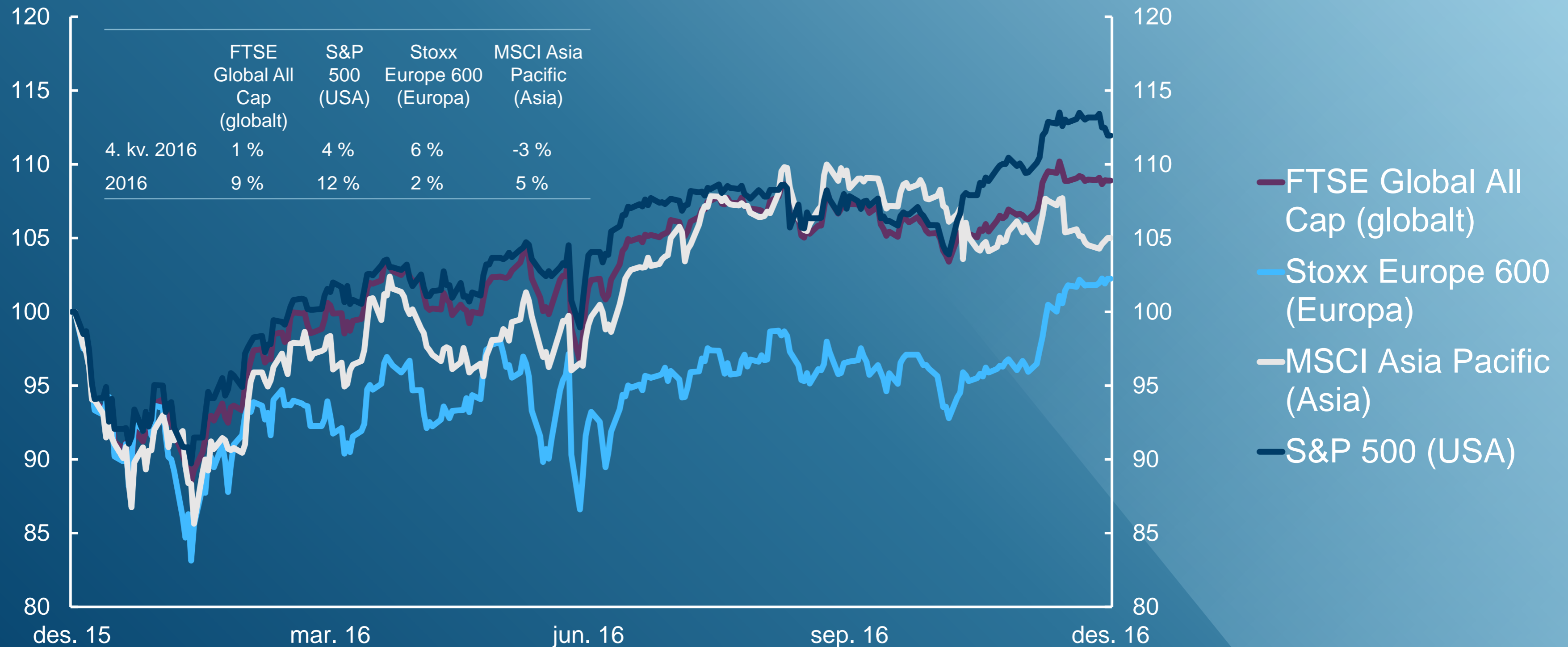

FINANS- MARKEDENE I 2016

Aksjemarkedene i 2016

Målt i USD (Stoxx i EUR). Indeksert totalavkastning (31.12.2015 = 100)

Kilde: Bloomberg

Aksjemarkedene i USA, Kina og Brasil

Målt i lokal valuta. Indeksert totalavkastning (31.12.2015 = 100)

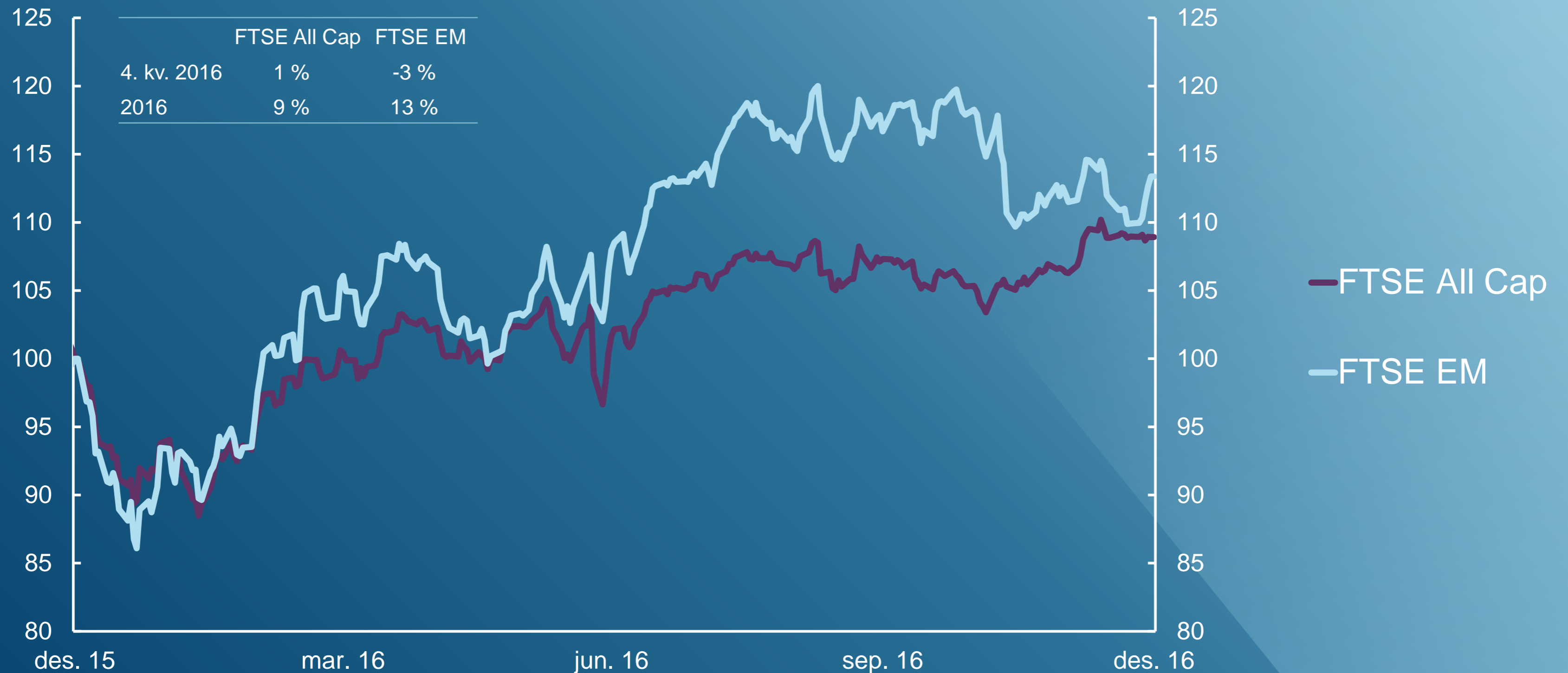
Kilde: Bloomberg

Fremvoksende aksjemarkeder i 2016

Målt i USD. Indeksert totalavkastning (31.12.2015 = 100)

Kilde: Bloomberg

Fremvoksende aksjemarkeder siste fem år

Målt i USD. Indeksert totalavkastning (31.12.2011 = 100)

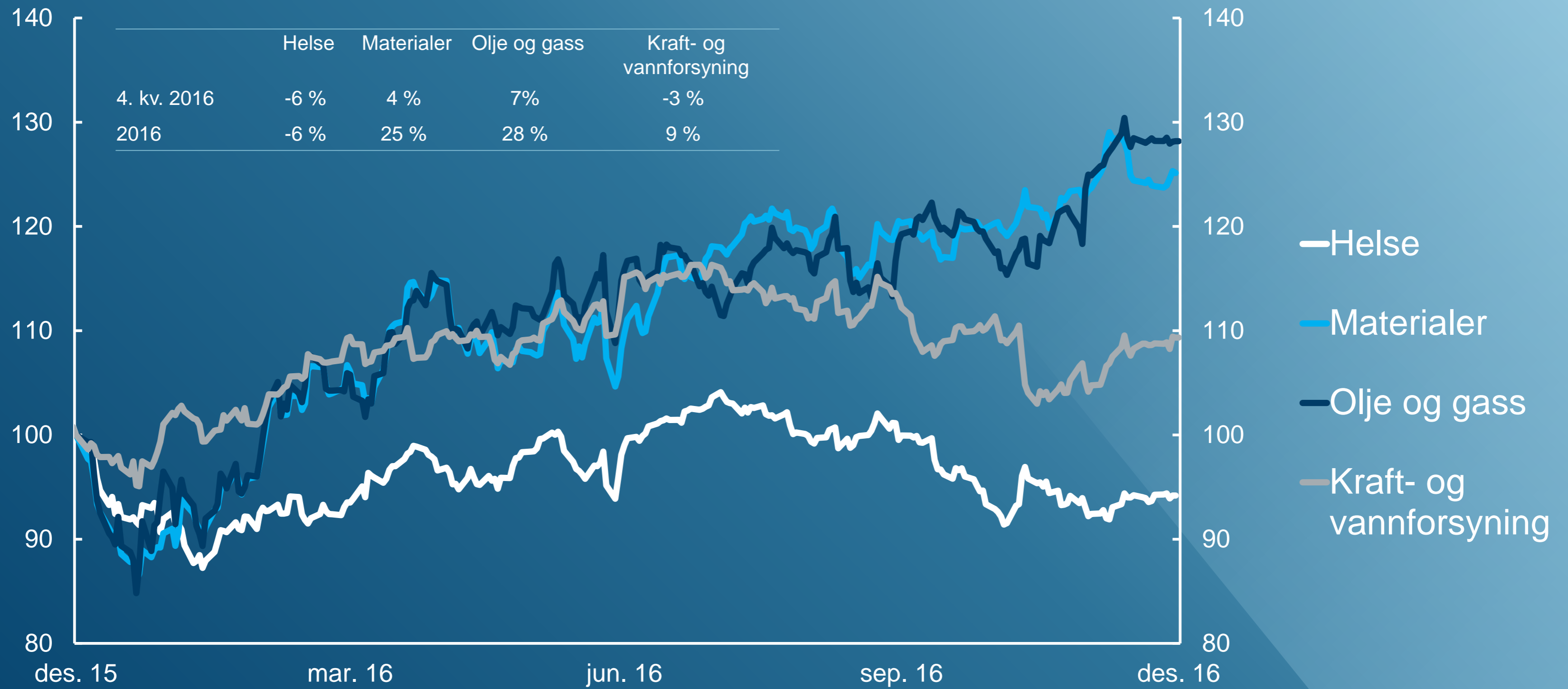

Kilde: Bloomberg

Ulike aksjesektorer i 2016

Målt i USD. Indeksert totalavkastning (31.12.2015 = 100)

Kilde: FTSE

Ulike aksjesektorer siste fem år

Målt i USD. Indeksert totalavkastning (31.12.2011 = 100)

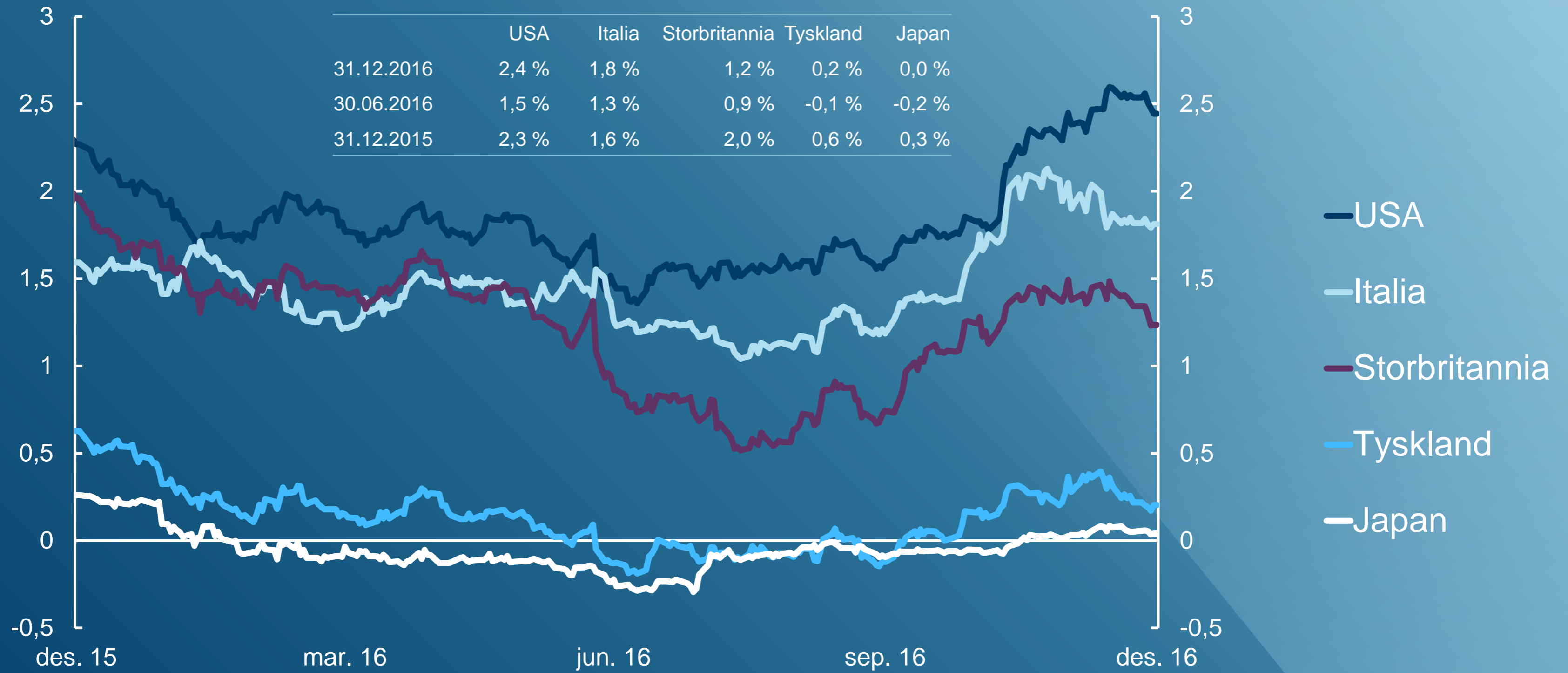

Kilde: FTSE

Lave tiårsrenter

Tiårige statsobligasjoner. Prosent

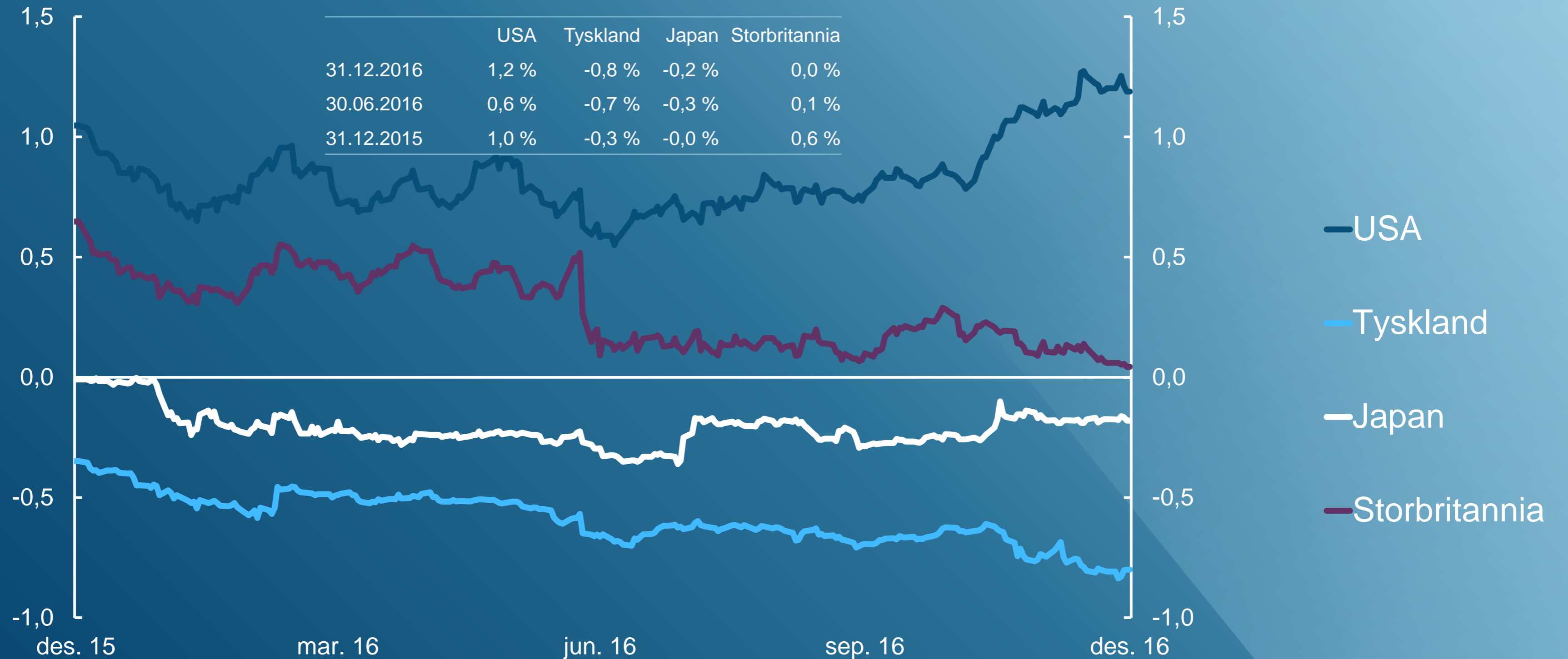

Kilde: Bloomberg

Negative toårsrenter

Renter på toårige statsobligasjoner. Prosent

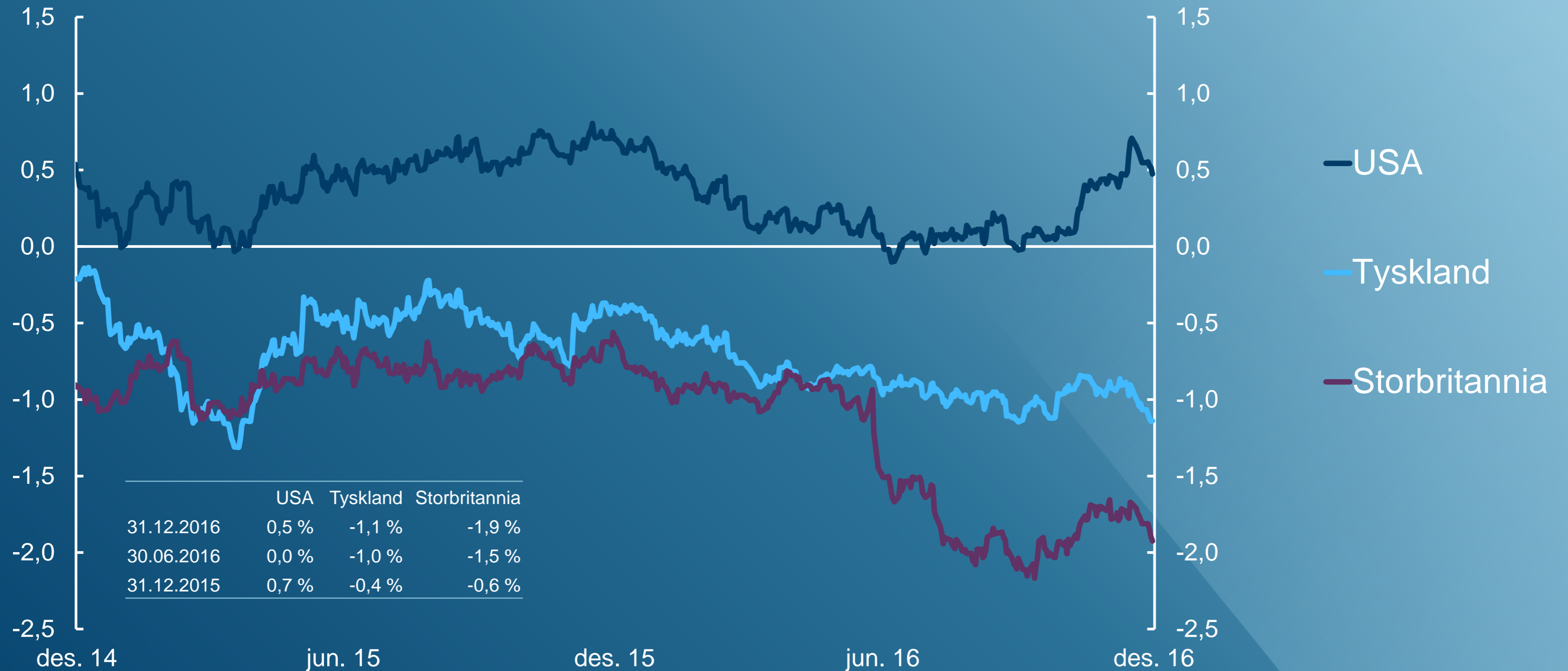

Kilde: Bloomberg

Negative realrenter

Statlige realrentelån. 10 år til forfall. Prosent

Kilde: Bloomberg

Stor beholdning med negativ rente

Prosent av renteinvesteringene

Kilde: Norges Bank Investment Management

Valutamarkedet i 2016

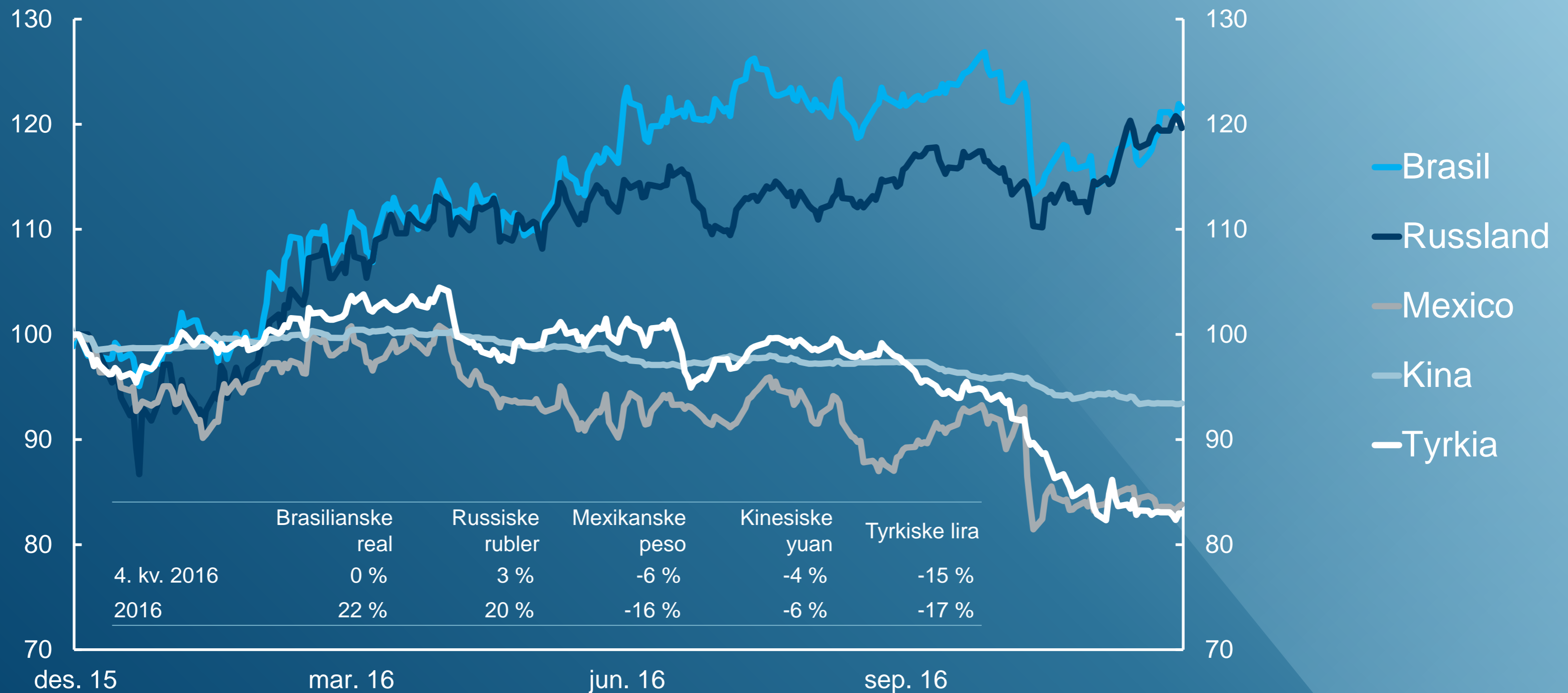
Målt mot USD. Indeksert (31.12.2015 = 100)*

* Fallende kurve angir svakere valutakurs mot USD
Kilde: Bloomberg

Valutamarkedet i 2016

Fremvoksende land. Målt mot USD. Indeksert (31.12.2015 = 100)*

* Fallende kurve angir svakere valutakurs mot USD
Kilde: WM Reuters

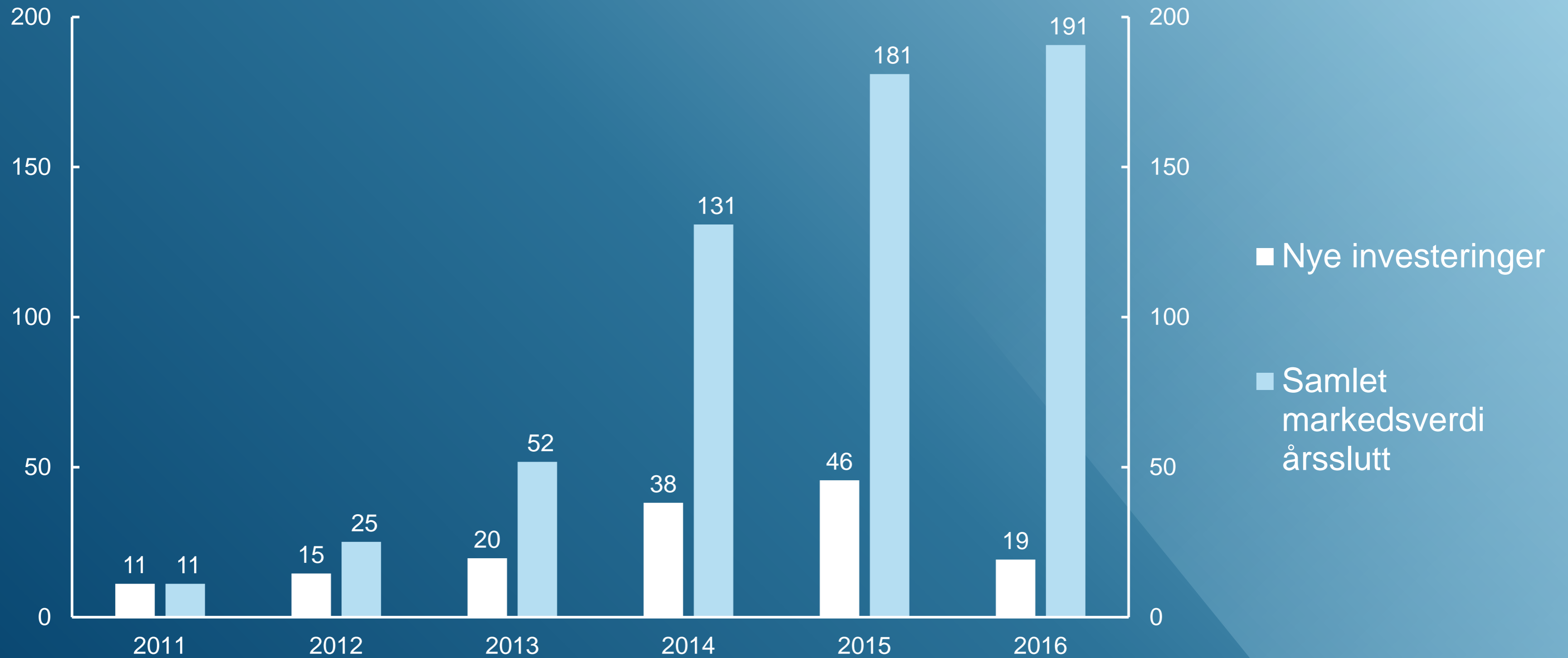
Nye eiendomsinvesteringer i 2016

- To eiendommer i Oxford Street, London, Storbritannia
  - 355-361 Oxford St, London
  - 73-89 Oxford St, London
- En eiendom i Washington, D.C., USA
  - Constitution Square, Washington, D.C.
- Stort kjøp i Paris, Frankrike
  - 9 Place Vendôme / 368-374 rue Saint-Honoré, Paris
- To eiendommer i San Francisco, USA
  - 100 First St, San Francisco / 303 Second St, San Francisco
- 10 logistikkeiendommer i Europa

Unoterte eiendomsinvesteringer

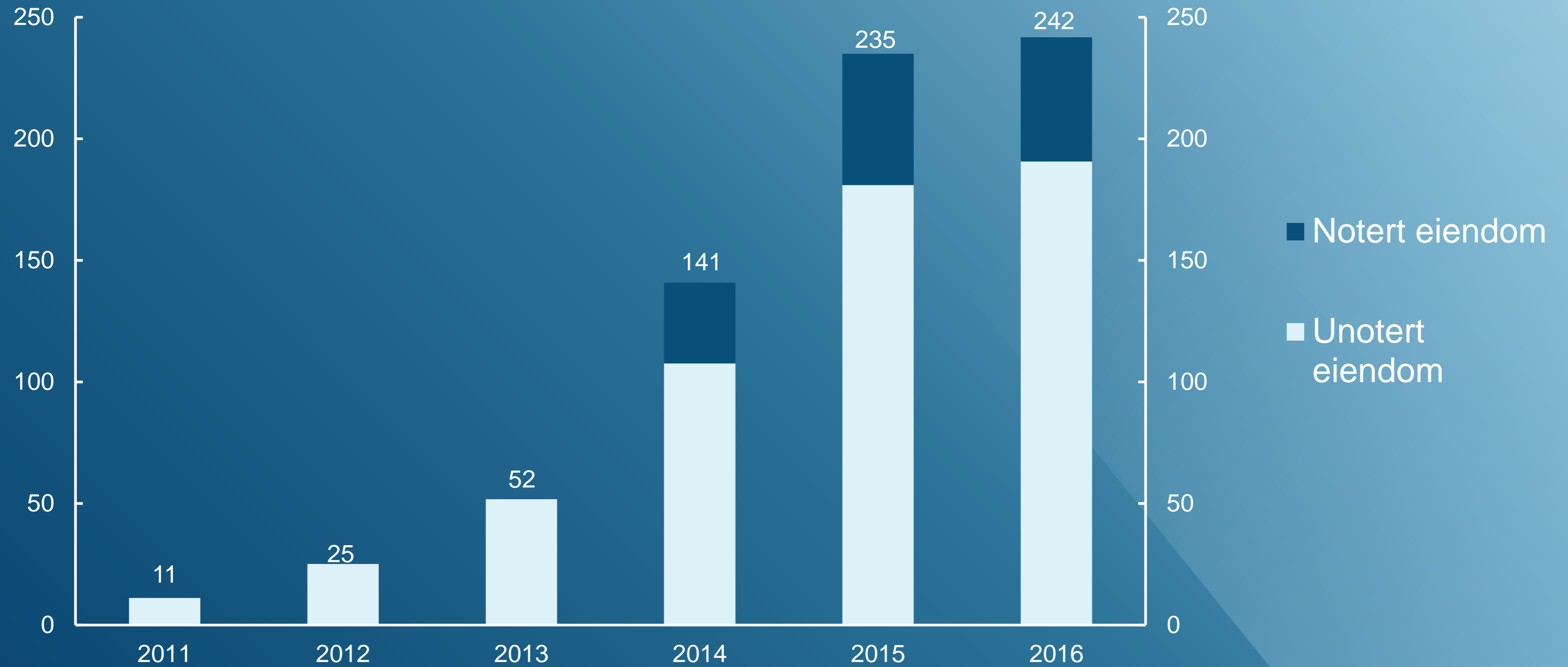
Milliarder kroner

Kilde: Norges Bank Investment Management

Samlede eiendomsinvesteringer

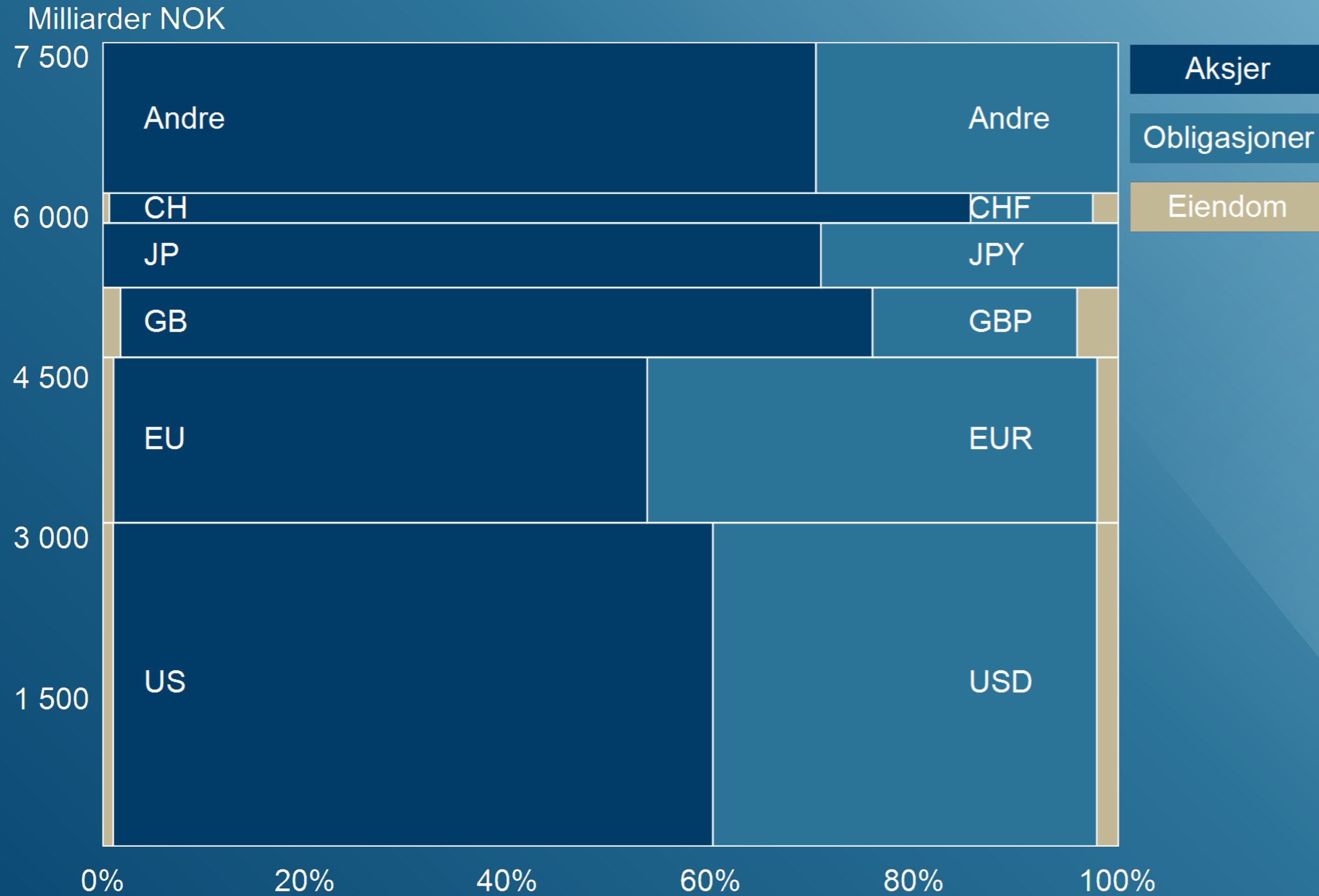
Markedsverdi ved årsslutt i milliarder kroner

Kilde: Norges Bank Investment Management

Ny forvaltningsmodell

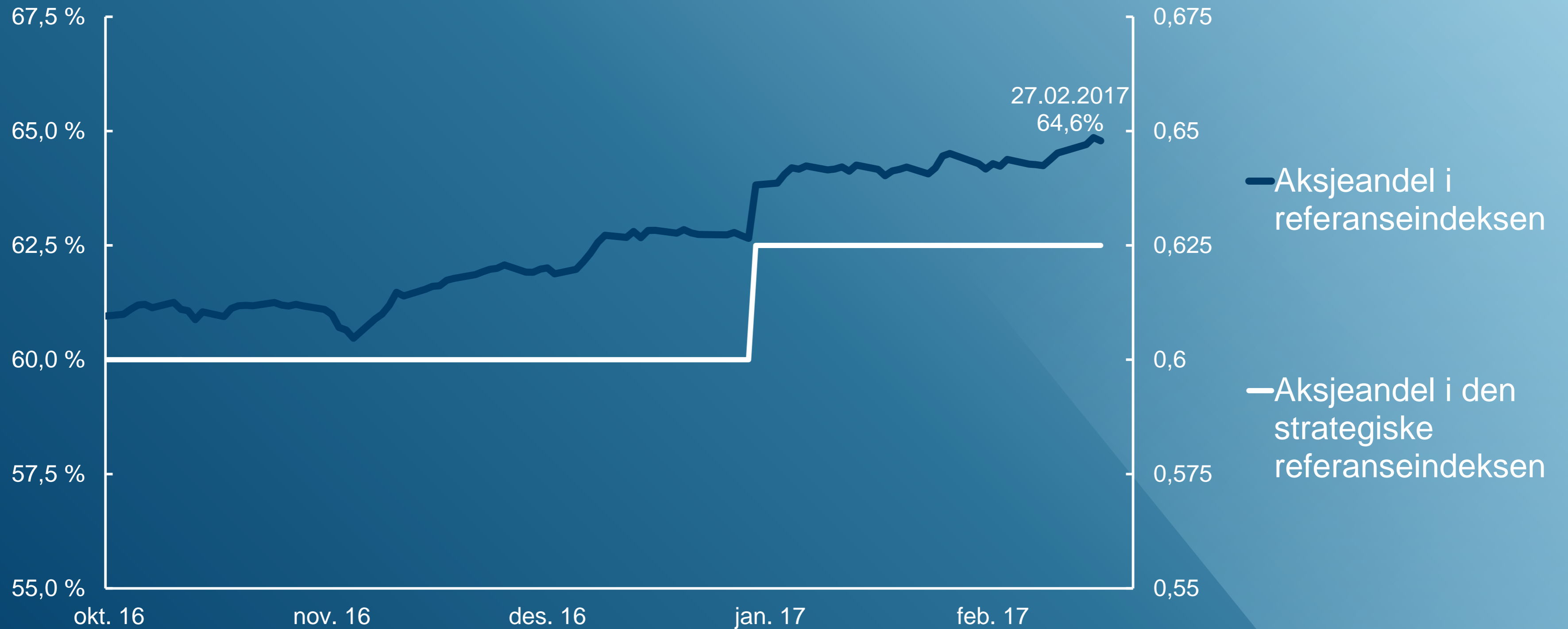
Finansiering av eiendomsinvesteringer

Aksjeandelen i referanseindeksen

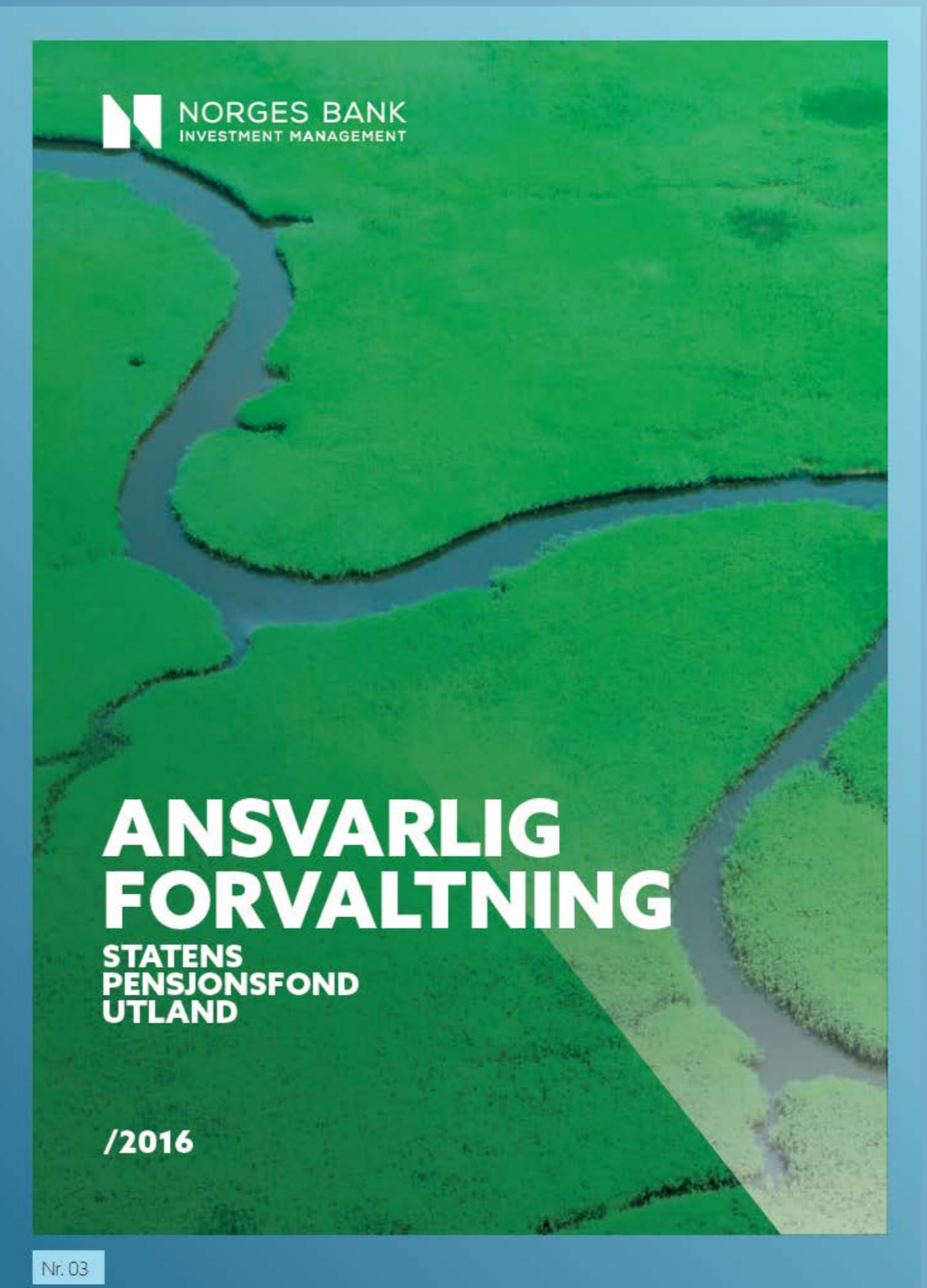
Aksjeandelen i referanseindeksen

Ansvarlig forvaltning 2016

- Standardsetting
  - Nytt forventningsdokument om menneskerettigheter
- Eierskap
  - Vi stemte på 11 294 generalforsamlinger
  - Vi stemte på 112 210 forslag
- Risikohåndtering
  - Ikke-finansielle data

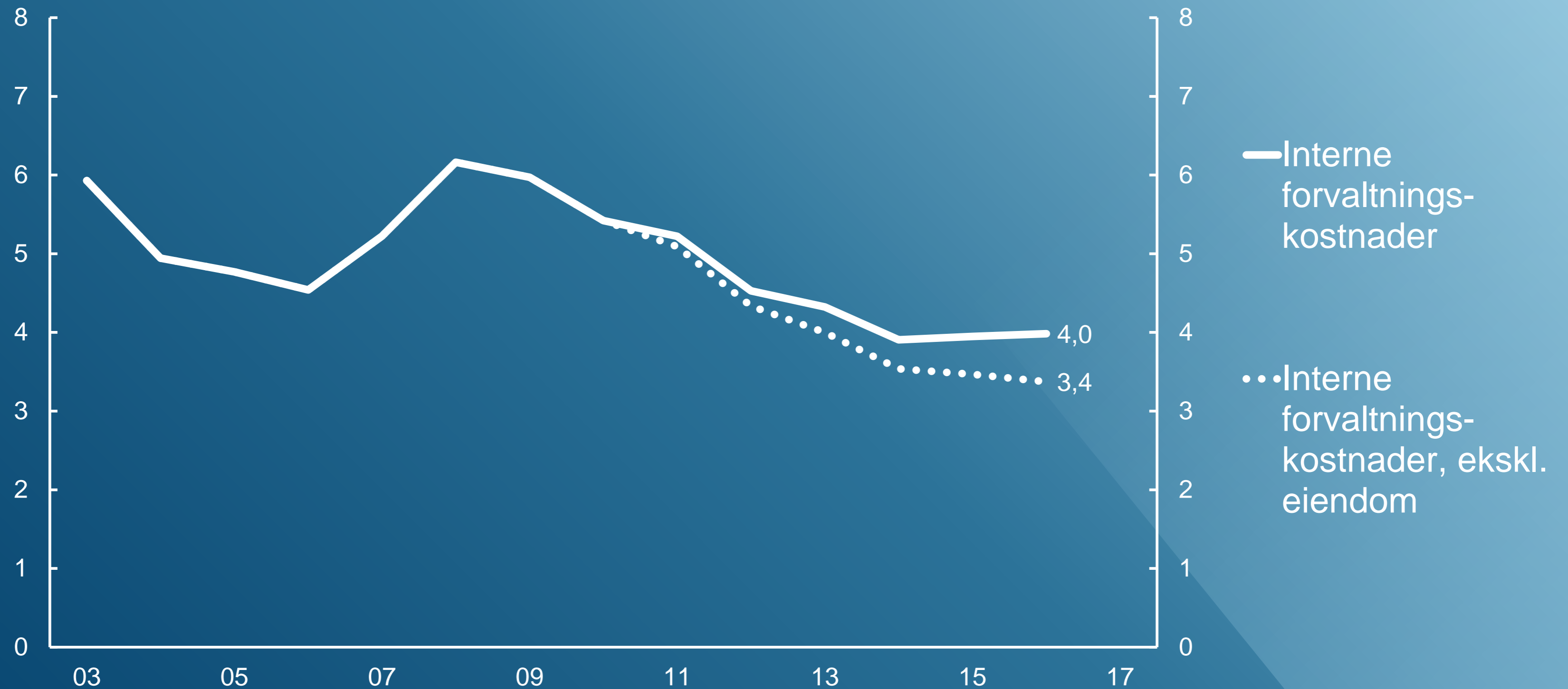
Utelukkelse basert på kullkriteriet

Retningslinjer for observasjon og utelukkelse

- 59 selskaper utelukket
- 11 selskaper satt til observasjon
- Offentliggjøring i flere runder
- Markedsverdi av utelukkede selskaper: 27 mrd. kroner

Forvaltningskostnadene faller

Forvaltningskostnader. Basispunkter

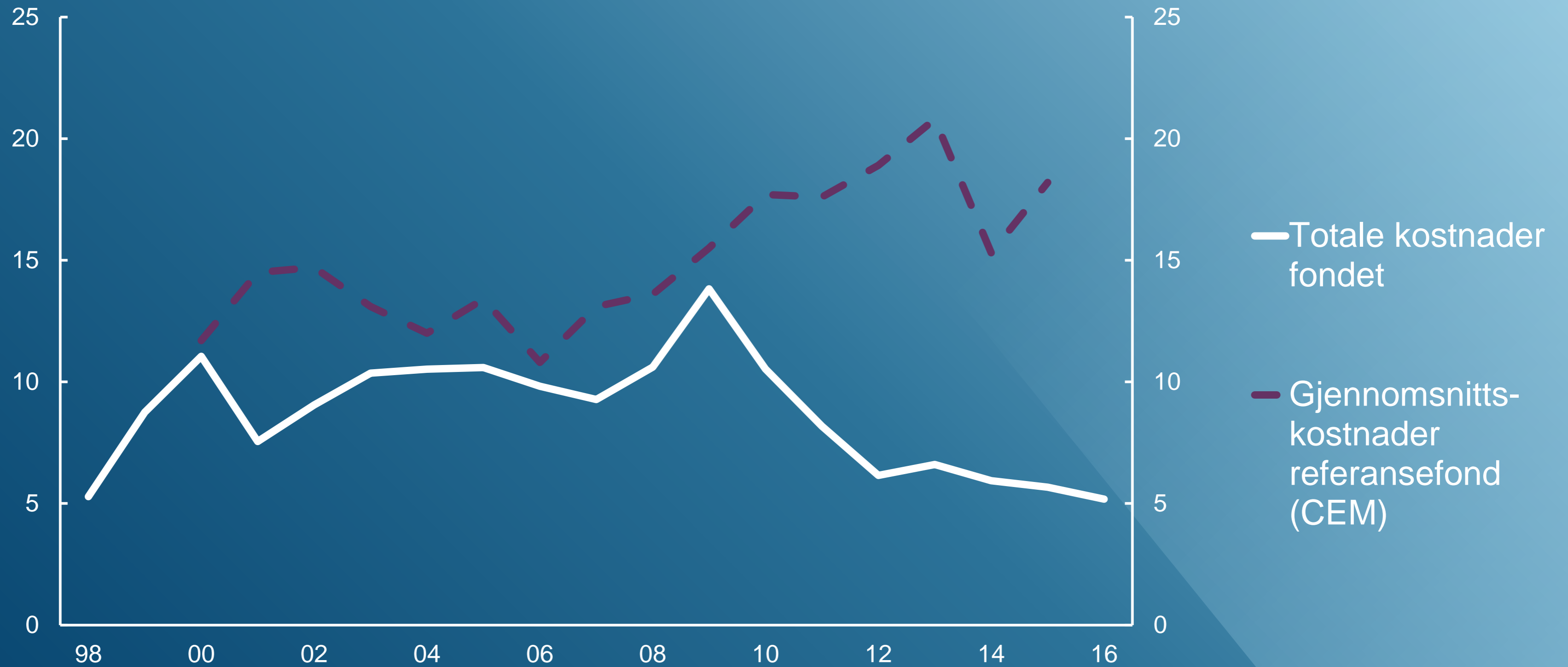

Kilde: Norges Bank Investment Management

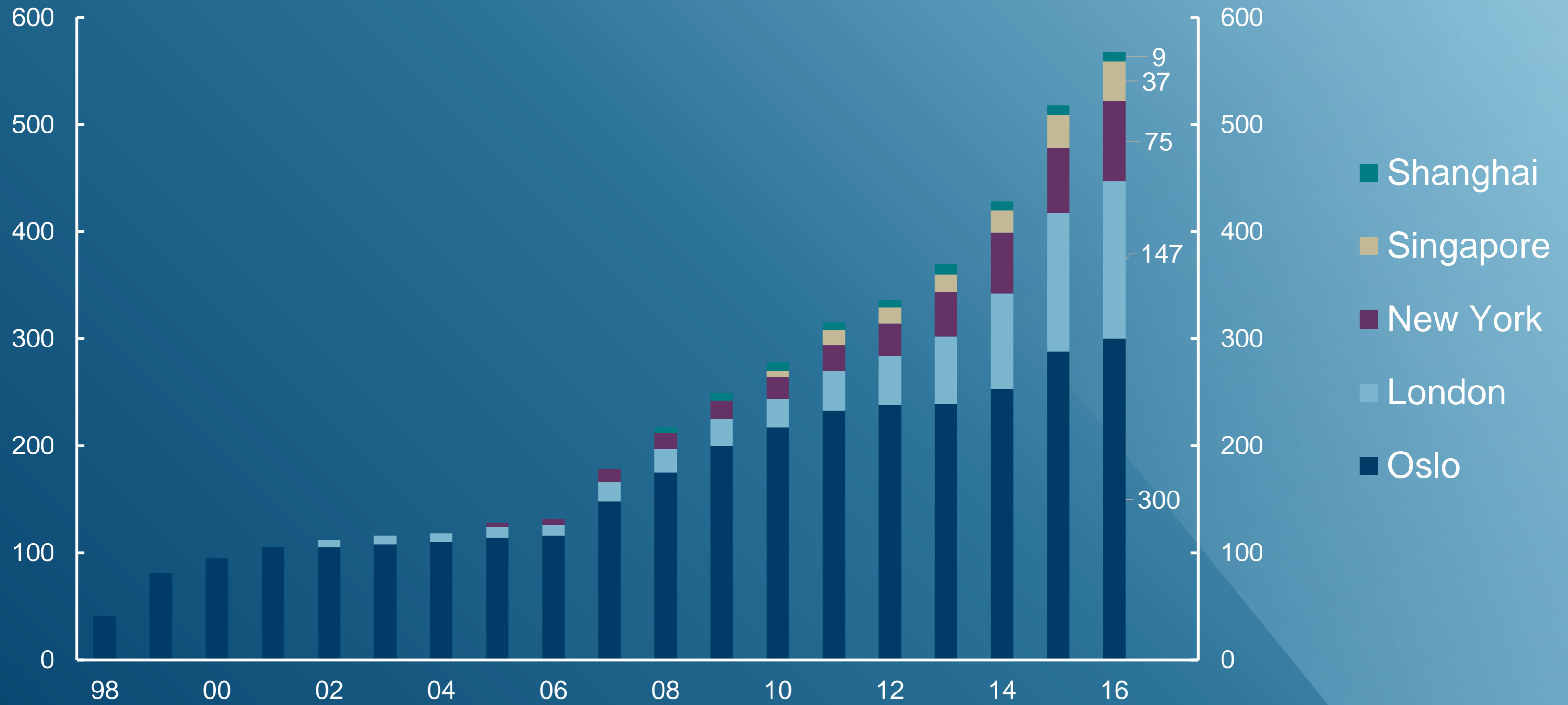
Lave kostnader sammenlignet med andre

CEM Benchmarking kostnader. Basispunkter

Global organisasjon

Ansatte etter kontor. Antall per 31.12.2016*

Kilde: Norges Bank Investment Management
*Eksklusive ansatte i datterselskaper

Strategiplan 2017 - 2019

Vedtatt av hovedstyret 8. februar 2017

- Global investor
- Langsiktig eier
- God risikostyring
- Effektiv gjennomføring

Nye publikasjoner i 2016

01 | 2016
THE EQUITY PREMIUM
DISCUSSION NOTE

02 | 2016
RISK AND OF DIVERSIFICATION ALLOCATION
DISCUSSION NOTE

03 | 2016
GLOBAL EQUITY
DISCUSSION NOTE

04 | 2016
ASSET ALLOCATION WITH GOVERNMENT REVENUES AND SPENDING COMMITMENTS
DISCUSSION NOTE

01 | 2016
THE LISTINGS ECOSYSTEM: ALIGNING INCENTIVES
ASSET MANAGER PERSPECTIVE

02 | 2016
THE ROLE OF SECURITIES LENDING IN WELL-FUNCTIONING MARKETS
ASSET MANAGER PERSPECTIVE

HUMAN RIGHTS STRATEGY
EXPECTATIONS TOWARDS COMPANIES

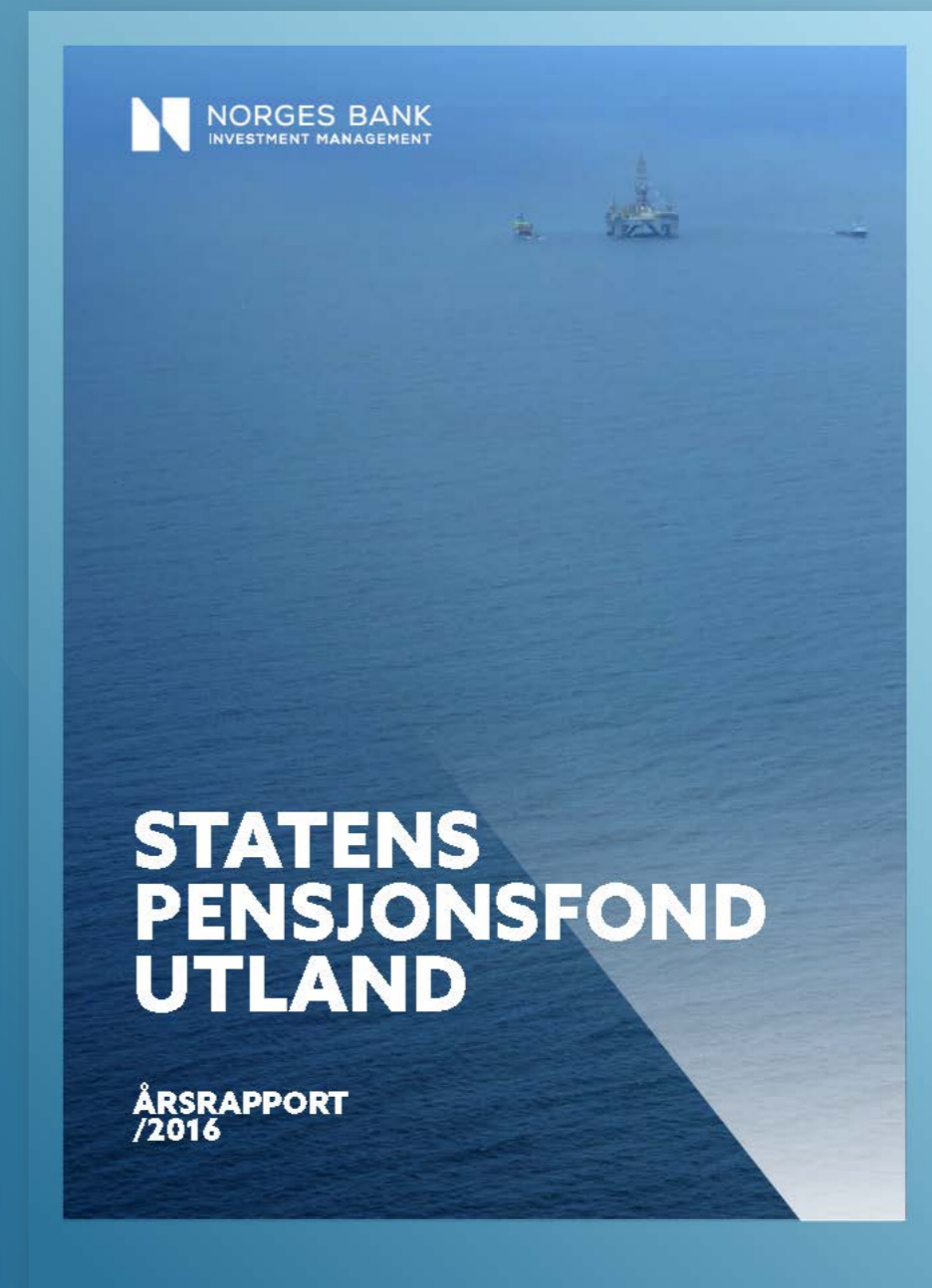
GLOBAL VOTING GUIDELINES
/2016

Publiseres på websiden 28. februar 2017

www.nbim.no

- Beholdninger
- GIPS – rapport
- Månedlige avkastningstall
- Vesentlige eksterne tjenesteleverandører
- Oversikt over eksterne forvaltere
- Detaljerte tabeller med avkastning og risiko

All offentlig informasjon finnes på websiden www.nbim.no

- Brev til Finansdepartementet
  - Råd om fondets investeringer
- Diskusjonsnotater
  - Analyser som kan danne grunnlag for fondets investeringsstrategi og råd til Finansdepartementet
- Forvalterperspektiv
  - Fondets synspunkter og innspill på temaer knyttet til finansindustrien
- Forventningsdokumenter
  - Fondets forventninger til selskaper innenfor særskilte fokusområder
- Posisjonsnotater
  - Fondets syn på særskilte temaer innenfor eierskapsutøvelsen
- Offentlige rapporter

Kommende presseseminarer

- 7. mars: tilleggsmasjion om ansvarlig forvaltning 2016
- 14. mars: tilleggsmasjion om eiendomsinvesteringer 2016
- 21. mars: tilleggsmasjion om avkastning og risiko 2016
- 7. april: hovedtall 1. kvartal 2017

Hovedpunkter

- Avkastningen var 6,9 prosent i 2016
  - Aksjeinvesteringene 8,7 prosent
  - Renteinvesteringene 4,3 prosent
  - Eiendomsinvesteringene 0,8 prosent

- Avkastningen for aksje- og renteinvesteringene var 0,15 prosentpoeng høyere enn avkastningen på referanseindeksen

- Markedsverdien av fondet steg med 35 milliarder kroner til 7 510 milliarder kroner

- Ved utgangen av året var aktivafordelingen
  - Aksjeinvesteringene 62,5 prosent
  - Renteinvesteringene 34,3 prosent
  - Eiendomsinvesteringene 3,2 prosent

STATENS PENSJONSFOND UTLAND

ÅRSRAPPORT 2016

PRESSEKONFERANSE
OSLO, 28. FEBRUAR 2017